Hoofdstuk 3
Rechtspraakoverzicht 2023-begin 2024

1. Tendensen

Wat waren in 2023 en begin 2024 de grote tendensen in de dossiers rond mensenhandel en mensensmokkel? De rechtspraakanalyse van deze editie is gebaseerd op de dossiers waarin Myria zich burgerlijke partij stelde, op de beslissingen die het ontving van de drie gespecialiseerde centra voor slachtoffers en op een beperkt aantal beslissingen die zijn meegedeeld door magistraten of andere partners.

Myria stelt eveneens twee beslissingen voor rond mensenhandel van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens. Tot slot heeft de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (RvV) de vluchtelingenstatus toegekend aan twee vrouwen, een Ivoriaanse en een Guinese, die het slachtoffer zijn geworden van mensenhandel. Myria kaart die beslissingen aan op het einde van dit overzicht.

Dit jaar heeft Myria een kleiner aantal beslissingen van de gerechtelijke autoriteiten ontvangen in vergelijking met voorgaande jaren, wegens nieuwe privacywetgeving en wegens de gedeeltelijke inwerkingtreding van de wet inzake het Centraal register voor de beslissingen van de rechterlijke orde.[413] Daarover zullen er in de toekomst akkoorden moeten worden gesloten. Myria heeft dit jaar namelijk maar 43 beslissingen, 33 Nederlandstalige en 10 Franstalige, ontvangen.[414] Myria betreurt dat het niet langer spontaan van het Openbaar Ministerie beslissingen krijgt. De analyse van de rechtspraak vormt immers een belangrijk instrument in het kader van zijn opdracht als nationaal rapporteur (evaluatie van het beleid inzake mensenhandel en mensensmokkel). Die laat namelijk toe een goed beeld te krijgen van de tendensen in de rechtspraak, wat van een grote meerwaarde is voor de actoren die betrokken zijn bij de strijd tegen mensenhandel en mensensmokkel.

Hieronder worden de meest interessante en relevante beslissingen hernomen, meer bepaald 31 beslissingen[415] met betrekking tot 30 dossiers in de verschillende rechtsgebieden van het land.[416]

- 28 beslissingen van deze selectie gaan over **mensenhandel** en 9 beslissingen hebben betrekking op **mensensmokkel**.
- Opvallend dit jaar is het feit dat er meerdere dossiers zijn waarbij het Openbaar Ministerie of het arbeidsauditoraat **heeft vervolgd voor mensensmokkel (en niet voor mensenhandel)** terwijl er sprake is van economische uitbuiting (in de bouw, de schoonmaaksector en de landbouw). Enkele van deze beslissingen worden nader toegelicht in de rubriek over economische uitbuiting.[417]
- 12 beslissingen handelen over **feiten van seksuele uitbuiting**. Die komen uit de rechtsgebieden van de hoven van beroep van Antwerpen (afdeling Antwerpen en hof van beroep), Brussel (Brussel (Franstalig en Nederlandstalig), en hof van beroep), Gent (West-

413 Wet van 16 oktober 2022 tot oprichting van het Centraal register voor de beslissingen van de rechterlijke orde en betreffende de bekendmaking van de vonnissen en tot wijziging van de assisenprocedure betreffende de wraking van de gezworenen, *BS*, 24 oktober 2022.

414 Ter vergelijking, in 2023 ontving Myria 100 beslissingen. In 2022 ging het om 107 beslissingen.

415 Voor verschillende zaken kwam de uitspraak in eerste aanleg al aan bod in vorige verslagen.

416 Deze beslissingen worden ook gepubliceerd op de website van Myria.

417 Zie verder ter zake de punten 2.3.1. (bouw), 2.3.4. (schoonmaak) en 2.3.5. (landbouw): Corr. Brussel Franstalig, 21 juni 2023, 69e k. (beroep); Corr. Namen, 11 oktober 2023, 12e k. (definitief); Corr. Limburg, afdeling Tongeren, 20 juli 2023, k. 12K (definitief en bij verstek).

Vlaanderen (Brugge) en hof van beroep), Limburg (afdelingen Tongeren en Hasselt), Luik (afdeling Luik en hof van beroep) en Bergen (afdeling Charleroi).

Zoals in de vorige jaren gaat een groot deel van de beslissingen inzake seksuele uitbuiting over Nigeriaanse prostitutienetwerken, waarbij de feiten zich vooral in Antwerpen, in Oudenaarde en in Brussel afspeelden, naast een dossier in Luik. In meerdere dossiers was er sprake van minderjarige slachtoffers.

Een trend die Myria al eerder opmerkte zet zich ook dit jaar voort, namelijk meerdere beslissingen hadden betrekking op mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting met slachtoffers uit **Latijns-Amerikaanse landen**, zowel in het Franstalige als in het Nederlandstalige landsgedeelte.[418] Bij een van deze beslissingen werd de beklaagde ook vervolgd voor mensenhandel ten aanzien van een Marokkaanse trans persoon.[419] In een ander dossier werden de beklaagden vervolgd zowel voor mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting als voor mensenhandel met het oog op economische uitbuiting van Latijns-Amerikaanse en Oekraïense slachtoffers binnen de schoonmaaksector.[420]

Voorts zijn er enkele beslissingen die handelen over de ***'loverboy'*-methode**. Daarbij ging het dit jaar uitsluitend om dossiers met Roemeense daders en Roemeense jonge, zij het meerderjarige, slachtoffers.[421] Myria heeft ook gewezen op het gebruik van die methode in een dossier rond Zuid-Amerikaanse meerderjarige jonge vrouwen.[422]

- 16 beslissingen hebben betrekking op **economische uitbuiting** in uiteenlopende sectoren. Die worden verderop voorgesteld per sector: bouw, transport, horeca, landbouw, huishoudelijk werk en een voetbalclub. De beslissingen komen uit de rechtsgebieden van de hoven van beroep van Antwerpen (hof van beroep), Brussel (Brussel (Franstalig en Nederlandstalig)), Gent (West-Vlaanderen (afdeling Brugge), Oost-Vlaanderen (afdelingen Gent, Oudenaarde, Dendermonde en hof van beroep), Limburg (afdelingen Tongeren en Hasselt) en Luik (afdeling Namen). In een beslissing ging het om een hoger beroep over een zaak rond economische uitbuiting waarbij het Belgische slachtoffer, een persoon met een verstandelijke beperking, werd uitgebuit in een café.

  Myria stelt vast dat om tot het besluit te komen dat er sprake is van arbeidsvoorwaarden die in strijd zijn met de menselijke waardigheid — een bestanddeel van mensenhandel — de rechters rekening hebben gehouden met verschillende elementen zoals de arbeidsvoorwaarden en -omgeving (buitensporige werkuren, overdreven lage lonen, geen rustdagen), huisvesting in uiteenlopende omstandigheden, onder diverse voorwendselen inhouden van loon en afhankelijkheid van de werkgever.

- In 2023 was er sprake van een Nederlandstalige beslissing rond **gedwongen criminaliteit** waarbij de niet-bestraffingsclausule werd toegepast in een verzetsvonnis tegen een eerdere veroordeling van het slachtoffer voor drugsfeiten. Het ging om een Vietnamees slachtoffer van mensenhandel dat werd aangetroffen op een cannabisplantage in Limburg.[423]
- De beslissingen inzake **mensensmokkel** komen uit de rechtsgebieden van de hoven van beroep van Gent (West-Vlaanderen (afdeling Brugge)), Antwerpen (afdeling Antwerpen en hof van beroep) en Luik (afdeling Luik). Myria ontving dit jaar een veel lager aantal beslissingen inzake mensensmokkel om de hierboven vermelde redenen.

  Bij mensensmokkel gaat het vaak om goed gestructureerde of zelfs criminele organisaties. Op basis van de ontvangen beslissingen kan er worden vastgesteld dat deze organisaties soms samenwerken met andere nationaliteiten. Dat is met name het geval in een dossier in Luik over een omvangrijke internationale smokkeloperatie via gehuurde bedrijfsvoertuigen, wagens en bestelwagens in het kader van een criminele organisatie met een dertigtal hoofdzakelijk Belgische, maar ook Franse, Congolese, Armeense, Iraanse, Bulgaarse en Turkse beklaagden.[424] De ontvangen rechtspraak laat daarnaast toe om een beter zicht te krijgen op dossiers inzake de "logistiek" rond bootjes, waarbij er nautisch materiaal vanuit het buitenland via België naar Frankrijk wordt vervoerd met het oog op mensensmokkel over de Noordzee. Myria ontving dit jaar geen beslissingen die betrekking hadden op Vietnamese, Albanese, Ethiopische/Eritrese en Soedanese smokkelnetwerken.

418 Zie ook de focus van dit jaarverslag.
419 Corr. Limburg, afdeling Tongeren, 4 januari 2024, k. 9K3R (beroep).
420 Corr. Limburg, afdeling Hasselt, 1 december 2023, k. 18A (beroep).
421 Zie verder ter zake het punt 2.2.3.: Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 10 mei 2023, k. B17 (beroep); Corr. Brussel Franstalig, 26 mei 2023, 47e k. (beroep).
422 Zie verder ter zake het punt 2.2.2.: Corr. Luik, 22 november 2023, 19e k. (beroep).
423 Corr. Limburg, afdeling Hasselt, 5 oktober 2023, k. 16D.
424 Zie verder ter zake het punt 3.1.: Corr. Luik, 13 december 2023, kamer 19*bis* (beroep).

2. Mensenhandel

2.1. Europees Hof voor de Rechten van de Mens

2.1.1. Zaak Krachunova t. Bulgarije, 28 november 2023

Recht van een slachtoffer van mensenhandel om een schadevergoeding te eisen van de uitbuiter

Dit arrest heeft betrekking op het recht van een slachtoffer van mensenhandel om een schadevergoeding te eisen van de persoon die hem of haar heeft uitgebuit.[425]

De Bulgaarse verzoekster, die een moeilijke relatie had met haar ouders, had in 2012 de gezinswoning verlaten om in te trekken bij haar partner, die samenwerkte met pooiers. De verzoekster begon uit geldnood met sekswerk in de rand van Sofia en verklaarde dat haar partner haar had bedreigd en geweld had gebruikt toen ze enkele maanden later aangaf te willen stoppen. Na een vluchtpoging had hij haar onder dwang teruggebracht naar zijn woonplaats en haar identiteitskaart afgenomen. Vanaf dat moment zou hij al haar inkomsten voor zich hebben gehouden en haar alleen voldoende zakgeld hebben gegeven om haar behoeften te dekken. Toen de verzoekster in 2013 werd aangehouden, had ze de feiten uitgelegd aan de politie en werd er een onderzoek gevoerd naar de dader. In het kader van twee processen hebben de Bulgaarse rechtbanken hem schuldig bevonden aan mensenhandel en hem veroordeeld tot de betaling van een morele schadevergoeding aan de verzoekster. Ze hebben evenwel haar eis inzake een schadeloosstelling van de materiële schade uit hoofde van de ingehouden inkomsten verworpen omdat contracten voor seksuele diensten nietig zijn wegens aantasting van de goede zeden.

Het Hof was van mening dat de verzoekster een slachtoffer was van mensenhandel wegens de slagen, de intieme betrekkingen (het gebruik van gevoelens als controlemiddel) en de controle door de dader op haar toegang tot geld. Het Hof heeft in herinnering gebracht dat de strijd tegen mensenhandel een globale aanpak vereist. De mogelijkheid voor slachtoffers om een schadeloosstelling te vragen, met name voor het ontvreemden van hun inkomsten, kan de compensatie van de geleden schade, de heropbouw van hun leven mogelijk maken, alsook garanderen dat de mensenhandelaars geen profijt kunnen halen uit hun misdrijven zodat ze minder geneigd zullen zijn om het misdrijf mensenhandel te plegen. Het Hof heeft ook opgemerkt dat het, ongrondwettelijk verklaarde, artikel[426] van het Bulgaarse Strafwetboek dat het halen van inkomsten uit een verboden of immorele praktijk beteugelt, berust op een achterhaald sociaal concept van het totalitaire communistische regime.

Het Hof heeft besloten dat er sprake was van een schending van artikel 4 (verbod op slavernij en dwangarbeid) van het Europees Verdrag op grond van de overweging dat het de positieve verplichting bevat om slachtoffers van mensenhandel de mogelijkheid te geven van hun mensenhandelaars een schadevergoeding te eisen voor het achterhouden van hun inkomsten.[427] De Bulgaarse autoriteiten hebben hun verplichting om een evenwicht na te streven tussen de belangen van de maatschappij en de rechten die uit artikel 4 voortvloeien niet nageleefd.

2.1.2. Zaak Jasuitis en Šimaitis t. Litouwen, 12 december 2023

Toepassing van de kwalificatie mensenhandel

Dit arrest heeft betrekking op de toepassing van de kwalificatie mensenhandel op het werven van vrouwen en het dwingen van vrouwen om te werken.[428]

De drie Litouwse verzoekers stelden dat de Litouwse rechtbanken het toepasselijke recht te ruim hadden geïnterpreteerd door hen te veroordelen voor mensenhandel. In 2012-2013 hadden ze vrouwen geworven om te werken als "modellen op internet". Een van hen, een middelbare scholiere die amper meerderjarig was op het moment van de feiten, had hen ervan beschuldigd haar te hebben bedreigd en psychologisch geweld te hebben gebruikt om haar te dwingen dat werk te doen. Nadat zij ermee had ingestemd om online met klanten te communiceren, hadden de verzoekers haar vervolgens andere soorten seksuele diensten gevraagd, zoals zich naakt tonen,

425 EHRM, arrest Krachunova t. Bulgarije, 28 november 2023, verzoekschrift nr. 18269/18.

426 Door het Bulgaarse Grondwettelijk Hof in 2022.

427 Het Hof verwees naar de artikelen 6, §6 van het VN Protocol van Palermo inzake mensenhandel en 15, §3 van het Verdrag van de Raad van Europa inzake de bestrijding van mensenhandel, die voorzien in de verplichting om slachtoffers van mensenhandel de mogelijkheid te bieden een schadeloosstelling te eisen.

428 EHRM, arrest *Jasuitis en Šimaitis t. Litouwen*, 12 december 2023, verzoekschriften nr. 28186/19 en nr. 29092/19.

strippen, seksspeeltjes gebruiken en ingaan op alle wensen van de klanten. De middelbare scholiere had geweigerd om die seksuele diensten te verlenen. Ze hadden meerdere andere, hoofdzakelijk kwetsbare vrouwen gebruikt, en maakten daarbij gebruik van bedreigingen, vernederingen en verbaal geweld. Het Litouwse Hooggerechtshof had geoordeeld dat het misdrijf mensenhandel (artikel 147 van het Litouwse Strafwetboek) uit een van de volgende feiten kan bestaan: pornografie, prostitutie en andere vormen van seksueel misbruik, dwangarbeid of elke andere criminele activiteit die een transactie ten voordele van de mensenhandelaar impliceert. Volgens het Hof kan het misdrijf de werving, het misbruik van de kwetsbaarheid van het slachtoffer, de vrijheidsbeperking en het bedrog omvatten. Het had geoordeeld dat de handelingen van de verzoekers voldeden aan de criteria van de kwalificatie mensenhandel.

De hamvraag in deze zaak was of de verzoekers redelijkerwijze konden voorzien dat hun handelingen overeenstemden met de essentie van het misdrijf mensenhandel. Volgens het Hof komen in deze zaak de drie bestanddelen van mensenhandel samen voor: de handelingen van de verzoekers en de publicatie van een advertentie op internet vormen een "wervingshandeling" zoals bepaald door het Litouwse Strafwetboek ("de handeling"). Ze hebben hun dominante positie ten aanzien van de gerekruteerde vrouwen en hun kwetsbare situatie kunnen misbruiken en hebben hen kunnen uitbuiten om pornografische diensten te verlenen, met name door gebruik van bedrog en meerdere controlemiddelen, zoals *debt bondage* en diverse vormen van dwang ("de middelen"). Ze hebben financiële voordelen gehaald uit de diensten die hun slachtoffers leverden ("het doel").

Het Hof heeft geoordeeld dat artikel 7 (geen straf zonder wet) van het Europees Verdrag niet geschonden was. Het Hof heeft geoordeeld dat het toepasselijke recht en de interpretatie ervan door de nationale rechtbanken duidelijk waren. De verzoekers hadden moeten beseffen dat hun handelingen binnen het toepassingsgebied van het misdrijf mensenhandel vallen, zoals bepaald door het Litouwse Strafwetboek.

2.2. Seksuele uitbuiting

2.2.1. Nigeriaanse netwerken

Net als in de rechtspraakoverzichten van vorige jaarverslagen gingen meerdere beslissingen over Nigeriaanse netwerken. Een van die beslissingen handelt over minderjarige slachtoffers. Het is ook zo dat meerdere beslissingen betrekking hebben op dossiers waarin Belgische daders betrokken zijn.

Nigeriaans prostitutienetwerk waarbij meerdere Belgische mannen betrokken waren

De **correctionele rechtbank van Antwerpen** sprak zich in een **vonnis van 23 mei 2023**[429] uit over een dossier rond mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting en mensensmokkel.

De beklaagde, een vrouw met de Nigeriaanse nationaliteit, werd vervolgd voor feiten ten aanzien van een slachtoffer.

Het slachtoffer, een Nigeriaanse vrouw, legde gedetailleerde verklaringen af. Zij werd in 2016 in Nigeria gerekruteerd door de entourage van de beklaagde met de belofte om in Europa als verkoopster te kunnen werken. Ze legde een voodoo-eed af en reisde met nog andere meisjes via Libië en de Middellandse Zee naar Italië. Daar werd ze opgewacht door de entourage van de beklaagde, onder meer een Nederlandse man, en werd zij overgebracht naar Antwerpen. Daar verbleef ze aanvankelijk bij meerdere Belgische mannen uit de entourage van de beklaagde. Ze werd verplicht om zich te prostitueren in verschillende cafés, in een hotel en op een tippelplek. Zij moest een schuld afbetalen aan de beklaagde van 25.000 euro, die later werd opgetrokken tot 36.000 euro. Ze moest ook 150 euro huur betalen. Zij werd gedwongen om seks te hebben met de Belgische partner van de beklaagde. Ook moest ze asiel aanvragen in Frankrijk.

In 2017 werd zij benaderd door een vrouw van een kerk die haar in contact bracht met een organisatie die slachtoffers van mensenhandel bijstond. Toen dat de beklaagde ter ore kwam, werd het slachtoffer bedreigd. Zij ontving een video waarin ze vervloekt werd en werd ook telefonisch bedreigd door de voodoo-priester en de entourage van de beklaagde in Nigeria. Het slachtoffer verklaarde dat haar familie in Nigeria, haar kinderen en haar zus bedreigd werden. Zij werden daar voor

429 Corr. Antwerpen, afdeling Antwerpen, 23 mei 2023, k. AC10, nr. 1812 (beroep).

de *voodoo-shrine* in Benin City gedaagd omdat het slachtoffer haar schulden niet volledig had afbetaald.

Daarop had het slachtoffer contact opgenomen met een landgenoot die in Duitsland verbleef en die mensenhandel bestreed, onder meer via een realityshow. Hij zorgde ervoor dat het slachtoffer haar schulden niet meer moest afbetalen aan de beklaagde en dat de voodoopriester in Nigeria werd gearresteerd. Het slachtoffer had al die tijd niet gedurfd om een aangifte te doen.

Ook tijdens het onderzoek werd het slachtoffer bedreigd.

De rechtbank oordeelde dat de feiten bewezen waren. De verklaringen van het slachtoffer waren consistent en gedetailleerd en konden door tal van objectieve elementen worden bevestigd: vingerafdrukken in het buitenland, verklaringen van mensen uit de entourage van de beklaagde, financiële transacties, de resultaten van de uitlezing van de gsm van de beklaagde, …

De beklaagde werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van dertig maanden met uitstel, en tot een geldboete van 8.000 euro, voor een deel met uitstel. De rechtbank hield er rekening mee dat de feiten al dateerden van 2016-2017.

Een slachtoffer stelde zich burgerlijke partij en kreeg een materiële en morele schadevergoeding van samen 15.300 euro.

Er werd beroep ingesteld en het **hof van beroep van Antwerpen** beoordeelde de zaak in een **arrest van 14 december 2023**.[430]

Het hof wierp ambtshalve bijkomende verzwarende omstandigheden op van de tenlastelegging mensenhandel, namelijk dat de feiten gepleegd waren door gebruik te maken van bedreigingen en dat ze waren gepleegd als daad van een vereniging.

Het hof bevestigde het vonnis, de strafmaat en de schadevergoeding voor de burgerlijke partij.

Nigeriaanse prostitutie in een nachtclub in Oudenaarde

Het **hof van beroep van Gent** boog zich in een **arrest van 15 september 2023**[431] over een zaak van mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting.

De **correctionele rechtbank van Oudenaarde** had zich al uitgesproken in een **vonnis van 16 april 2021**, dat in een vorig jaarverslag aan bod kwam.[432] In die zaak werden drie beklaagden – met de Belgische, de Italiaanse en de Nigeriaanse nationaliteit – vervolgd voor feiten van mensenhandel met verzwarende omstandigheden, en voor andere tenlasteleggingen, zoals de uitbuiting van prostitutie en het verhuren van kamers voor prostitutie. In eerste aanleg had de rechtbank de drie beklaagden schuldig bevonden aan mensenhandel.

De politie merkte sinds begin 2017 advertenties op van twee meisjes van Afrikaanse origine die hun diensten als prostituee/escort aanprezen in een nachtclub in Ronse. De eerste beklaagde bleek de uitbater en de zaakvoerder van deze nachtclub te zijn en was gekend voor feiten van prostitutie. De tweede beklaagde stond in voor de effectieve uitbating van de club. Een onderzoek werd opgestart. Daaruit bleek dat advertenties van andere meisjes eveneens konden worden gelinkt aan de nachtclub en dat de accounts waarmee de advertenties online werden geplaatst gelinkt waren aan de eerste beklaagde. Ook bleek dat de beklaagde grote sommen geld ontving via *European Merchant Services*, een dienst die betalingen van kredietkaarten verwerkt waarna het geld wordt afgehaald in contanten. Het onderzoek gebeurde via een telefonieonderzoek, huiszoekingen, tapmaatregelen en verhoren van zowel de meisjes, de getuigen als de beklaagden, …

Ondertussen hadden twee slachtoffers, die begeleid werden door een centrum, een klacht ingediend bij de politie. Zij waren al aangetroffen in de club door de politiediensten. De twee Afrikaanse meisjes bleken zussen, afkomstig uit Nigeria. Ze hadden een schuldbinding van 36.000 euro die ze moesten afbetalen aan hun pooier, de derde beklaagde. Zij had de meisjes naar de nachtclub van de eerste beklaagde gebracht waar ze verbleven van december 2016 tot juli 2017. Zij moesten geld afstaan aan hun eigenlijke pooier en aan de eerste beklaagde. Ze sliepen boven de bar en moesten 24/7 beschikbaar zijn. In beroep achtte het hof het geloofwaardig dat de meisjes tegen

430 Antwerpen, 14 december 2023, k. C6.

431 Gent, 15 september 2023, 10e k.

432 Corr. Oost-Vlaanderen, afdeling Oudenaarde, 16 april 2021, 3e k.: zie Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2022, Gebonden door schuld*, p. 69 en de website van Myria (rechtspraak).

een 50/50-regeling werkten, ook al waren er daarover tegenstrijdige elementen in het dossier.

Het hof oordeelde dat de eerste beklaagde als uitbater van de nachtclub wist dat de meisjes zich in een kwetsbare positie bevonden.

Het hof achtte ook dat de tweede beklaagde schuldig was, minstens als mededader. Het oordeelde dat ook zij, als rechterhand en partner van de eerste beklaagde, op de hoogte was van de kwetsbare positie van de meisjes en van het feit dat ze hun geld moesten afgeven. Ook al had ze misschien zelf geen rechtstreeks aandeel in de opbrengsten.

De eerste beklaagde en de tweede beklaagde werden eveneens veroordeeld voor de andere tenlasteleggingen, waaronder de uitbuiting van prostitutie ten aanzien van andere meisjes en het houden van een huis van ontucht.

Wat de derde beklaagde betreft, zij was de zus of minnares van de man in Nigeria die de slachtoffers naar België had laten komen. Zij was de meisjes na hun reis via de Middellandse Zee in Italië komen ophalen, en had hen tijdelijk in haar appartement opgevangen om hen uiteindelijk naar de champagnebar van de eerste beklaagde in Oudenaarde te brengen. Voor het hof was het duidelijk dat de meisjes hun opbrengsten voor de helft moesten afstaan aan de eerste beklaagde. De andere helft moesten ze afgeven aan de derde beklaagde. De slachtoffers moesten later ook betalingen doen aan haar broer/minnaar in Nigeria. Als zij niet gehoorzaamden, dreigde ze met een 'voodoovloek'. Het hof achtte de derde beklaagde dus eveneens schuldig aan mensenhandel, met het gebruik van bedreigingen als verzwarende omstandigheid. Volgens het hof was er wel geen sprake van een gewoonte. Zij was daarnaast schuldig aan de tenlastelegging uitbuiting van prostitutie.

Het hof hield er bij de strafbepaling rekening mee dat de feiten van een tijd terug dateerden. De eerste beklaagde had geen blanco strafblad en kreeg een gevangenisstraf van twee jaar, voor de helft met uitstel, en een geldboete van 80.000 euro. Er werd eveneens een beroepsverbod van tien jaar opgelegd. De tweede beklaagde en de derde beklaagde kregen gevangenisstraffen van respectievelijk achttien maanden, voor de helft met uitstel, en twaalf maanden, met volledig uitstel, en geldboetes van 48.000 euro en 16.000 euro.

De twee slachtoffers kregen een morele schadevergoeding van 2.500 euro.

Nigeriaans netwerk dat (minderjarige) meisjes op bestelling voor verschillende 'madammen' liet overkomen en uitbuitte

Het **hof van beroep van Brussel** heeft zich in een **arrest van 30 juni 2023**[433] uitgesproken over een zaak van mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting in het kader van een omvangrijk Nigeriaans netwerk. In beroep werden twee dossiers samengevoegd en waren er maar twee beklaagden, twee vrouwen met de Nigeriaanse nationaliteit.

In het eerste dossier werden in eerste aanleg[434] oorspronkelijk zes beklaagden vervolgd, onder wie de hoofdbeklaagde in dit beroep. Alleen zij stelde beroep in tegen de beslissing van de eerste rechter.

In het tweede dossier[435] waren in eerste aanleg alleen de twee beklaagden uit deze beroepsprocedure betrokken. Zij waren allebei in eerste graad vrijgesproken maar het Openbaar Ministerie stelde beroep in.

De twee beklaagden werden onder meer vervolgd voor mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting met verzwarende omstandigheden, uitbuiting van de ontucht of prostitutie van meerderjarigen en minderjarigen. Er was sprake van minderjarige slachtoffers.

Het dossier werd opgestart in augustus 2018 na informatie uit het Afrikaanse prostitutiemilieu aan het Brusselse Noordstation dat een Nigeriaanse vrouw, de eerste (hoofd)beklaagde die zelf een contractuele prostituee was, minstens 35 jonge Nigeriaanse meisjes naar België had laten smokkelen om hen in de prostitutiewijk uit te buiten. De eerste (hoofd)beklaagde speelde een sleutelrol: zij liet de meisjes overkomen voor zichzelf of op bestelling voor andere 'madammen'. Zij gaf instructies, faciliteerde de reis van de meisjes in Europa, onderhield contacten met Nigeria voor de rekrutering, …

De jonge meisjes moesten hun reisschuld van rond de 30.000 euro terugbetalen zodra zij hun bestemming in België hadden bereikt. Bij aankomst werden ze onmiddellijk naar vitrines gebracht om er zich te prostitueren. Ze moesten minstens de helft van hun inkomsten afstaan om hun schuld te vereffenen. Er werd gebruikgemaakt van het *Yemeshe*-systeem.[436] Als

433 Brussel Nederlandstalig, 30 juni 2023, 15e k.

434 Corr. Brussel Nederlandstalig, 4 september 2020, 23e k. (beroep): zie Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2022, Zichtbaar onzichtbaar*, p. 58 en de website van Myria (rechtspraak).

435 Corr. Brussel Nederlandstalig, 6 september 2022, k. 26N (beroep) (onuitgegeven).

436 Dat is een systeem waarbij de contractuele prostituee toestemming geeft aan het meisje om zich er te prostitueren, en waarbij de opbrengsten onder hen twee worden verdeeld.

ze stopten met betalen vooraleer de schuld afbetaald was, werden ze bedreigd of onder druk gezet. Sommige slachtoffers werden naar Frankrijk gebracht om er asiel aan te vragen, waarbij ze die financiële steun aan de 'madame' moesten overhandigen.

De tweede beklaagde had actief bijgedragen aan de uitvoering van activiteiten van de organisatie door onder meer onderdak te bieden aan de meisjes.

In het eerste dossier bevestigde het hof de analyse van de eerste rechter en achtte het de feiten van mensenhandel bewezen. De verklaringen van de slachtoffers waren gelijklopend, onafhankelijk van elkaar afgelegd en konden worden bevestigd door andere objectieve elementen uit het dossier. Het hof achtte de overige tenlasteleggingen eveneens bewezen, onder meer dat de beklaagde een leidende rol had binnen de organisatie.

In het tweede dossier stelde het hof, in tegenstelling tot de eerste rechter, dat de verklaringen van het slachtoffer wel coherent en geloofwaardig waren en dat de feiten inzake mensenhandel dus bewezen waren.

Het hof hield er rekening mee dat de feiten van vier jaar eerder dateerden. De hoofdbeklaagde werd door het hof veroordeeld tot vier jaar gevangenisstraf, voor de helft met uitstel, en tot een geldboete van 64.000 euro. De andere beklaagde werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van vijftien maanden, voor een deel met uitstel, en tot een geldboete van 8.000 euro.

Het hof hervormde het vonnis inzake de provisionele schadevergoeding van 1 euro voor twee van de drie slachtoffers die zich burgerlijke partij hadden gesteld. Zij kregen respectievelijk een schadevergoeding van 5.120 euro en 15.215 euro. Het derde slachtoffer had de bevestiging gevraagd van de 1 euro provisionele schadevergoeding.

Seksuele uitbuiting van een jonge Nigeriaanse vrouw door een Belgisch-Nigeriaans koppel

Het **hof van beroep van Luik** heeft zich gebogen over een zaak rond mensenhandel waarbij een Belgisch-Nigeriaans koppel betrokken was. De zaak was in eerste aanleg behandeld door de **correctionele rechtbank van Luik** in een **vonnis van 2 november 2022**, en vermeld in een vorig verslag.[437]

In dit dossier werd het echtpaar, waarvan de man en de vrouw respectievelijk de Belgische en de Nigeriaanse nationaliteit hadden, vervolgd voor mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting en uitbuiting van de prostitutie van een jonge Nigeriaanse vrouw, alsook voor mensensmokkel ten aanzien van diezelfde jonge vrouw. In januari 2017 werd het slachtoffer, dat zich burgerlijke partij heeft gesteld, opgevangen door een Franse vereniging die gespecialiseerd is in de begeleiding van personen binnen de prostitutie.

In 2016 kreeg het slachtoffer in Benin City het aanbod om in Europa op zoek te gaan naar een beter leven. Dat gebeurde door de zus van de beklaagde, die mensen met een zwaar leven in Nigeria naar Europa probeerde te brengen. Nadat ze vanuit Niger de woestijn had doorkruist en in een kamp in Libië had verbleven, nam het slachtoffer een 'lappa-lappa'-boot met 150 migranten voor een oversteek naar Italië, waar een Italiaans schip hen redde. Nadat het slachtoffer twee weken in een vluchtelingenkamp had doorgebracht, pikte de mannelijke beklaagde haar op en namen ze het vliegtuig naar België. Ze moest 15.000 euro betalen om haar reiskosten te dekken en werd gedwongen om zich te prostitueren op straat, in hotels, bij klanten of in de auto. Tijdens een van die betaalde seksuele transacties werd zij verkracht. Het slachtoffer en haar familie werden meermaals bedreigd met represailles. Ze heeft verklaard dat zij haar opbrengsten ten belope van een totaal van 5.020 euro aan de vrouwelijke beklaagde had overhandigd. Ze woonde vier maanden bij het echtpaar in, samen met twee andere vrouwen van Afrikaanse origine en woonde vervolgens in een appartement dat de beklaagden huurden in Luik. Daarna verbleef zij bij vrienden tot ze uiteindelijk werd opgevangen door een gespecialiseerd centrum voor slachtoffers van mensenhandel.

Er gebeurde een huiszoeking in de woning van de beklaagden. Op basis van onderzoek van de telefoons van de beklaagden, waaruit bleek dat een smokkelaar in Italië was betaald na aankomst van het slachtoffer, stelde de rechter vast dat hun verklaringen niet geloofwaardig waren. De rechter was evenwel van oordeel dat er nog altijd twijfel bestond over de vraag of de beklaagden aanvankelijk van plan waren om zichzelf te verrijken ten koste van het slachtoffer of haar familie, aangezien uit de analyse van hun bankrekeningen niet bleek dat er grote sommen geld waren overgemaakt. De rechtbank herkwalificeerde de tenlastelegging mensensmokkel derhalve naar hulp bij illegaal verblijf, en oordeelde dat het echtpaar schuldig was aan het bewust helpen van het slachtoffer om België binnen te komen.

437 Corr. Luik, afdeling Luik, 2 november 2022, 19e k.: zie Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2023, Een keten van verantwoordelijkheden*, p. 97 en de website van Myria (rechtspraak).

Door tarieven op te leggen om zo haar schuld terug te betalen, via een telefonische opvolging, had de vrouwelijke beklaagde de prostitutie van het slachtoffer georganiseerd. De rechter veroordeelde de beklaagden voor uitbuiting van prostitutie, geherkwalificeerd in pooierschap naar aanleiding van de hervorming van het seksueel strafrecht,[438] omdat ze het appartement aan haar hadden verhuurd zodat zij zichzelf kon blijven prostitueren, met als enige verzwarende omstandigheid het misbruik van haar kwetsbaarheid.[439]

De beklaagden werden eveneens veroordeeld voor mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting onder verzwarende omstandigheden. Uit de analyse van bepaalde sms-berichten bleek dat de vrouwelijke beklaagde – met de hulp van haar echtgenoot – de agenda, de afspraken en de prestaties van het slachtoffer controleerde om haar prostitutie uit te buiten. De rechtbank hield wel rekening met het feit dat de redelijke termijn was overschreden. Ze veroordeelde de beklaagden tot respectievelijk twee jaar en vier jaar gevangenisstraf, tot een boete van 8.000 euro (allebei gedeeltelijk met uitstel) en tot de betaling van een materiële en morele schadevergoeding van 7.500 euro aan de burgerlijke partij.

Het Openbaar Ministerie, ten overstaan van de twee beklaagden, de echtgenoot en de burgerlijke partij[440] hebben beroep aangetekend. Het **hof van beroep van Luik** heeft in een **arrest van 22 november 2024**[441], net als de eerste rechter, geoordeeld dat de verklaringen van het slachtoffer nauwkeurig en coherent waren en werden bevestigd door het onderzoek. Het hof heeft eraan toegevoegd dat de evolutie van het levensverhaal van de burgerlijke partij niets afdoet aan de geloofwaardigheid van haar betoog. Dat kan immers worden verklaard door de moeilijkheden om zich alle details van een pijnlijke, lange en bijzonder gevaarlijke omzwerving te herinneren. Alsook door het feit dat de gesprekspartners haar woorden niet hebben begrepen.

In tegenstelling tot de eerste rechter heeft het hof de beklaagden veroordeeld voor mensensmokkel met de verzwarende omstandigheden van misbruik van iemands kwetsbaarheid en dwang. Het hof heeft rekening gehouden met het feit dat het slachtoffer naar Rijsel gegaan was, op aangeven van de vrouwelijke beklaagde en met behulp van haar echtgenoot, om een asielaanvraag in te dienen in Frankrijk op basis van onjuiste verblijfsgegevens en een valse identiteit, zodat ze maandelijks 350 tot 380 euro steun van de Franse Staat kon ontvangen. Voorts oordeelde het hof dat het gebrek aan overschrijvingen naar hun bankrekeningen niet in strijd is met winstbejag in het kader van de toegang, het verblijf, de transit en de huisvesting van het slachtoffer op het grondgebied, vermits de winsten van de prostitutie moesten bestaan uit contant geld dat aan de vrouwelijke beklaagde werd overhandigd en vervolgens werd terugbetaald aan de mannelijke beklaagde. Het hof oordeelde dat hun hulp noch gratis, noch altruïstisch was. Ze haalden er een voordeel uit, zeker financieel voor de vrouwelijke beklaagde en op zijn minst seksueel voor de mannelijke beklaagde. Wat het mededaderschap van de echtgenoot betreft, heeft het hof de redenering overgenomen van het Hof van Cassatie, krachtens artikel 66 van het Strafwetboek, waarbij het volstaat dat de mededader weet dat hij door zijn positieve handelingen bijdraagt tot mensensmokkel met het oog op een vermogensvoordeel (financieel voordeel), zonder dat er moet worden aangetoond dat hijzelf een dergelijk voordeel heeft beoogd of gekregen. Voor het overige heeft het hof het vonnis bevestigd, zowel voor de overschrijding van de redelijke termijn en de sancties als voor de tenlasteleggingen mensenhandel en uitbuiting van prostitutie, geherkwalificeerd in pooierschap die bewezen blijven.

2.2.2. Latijns-Amerikaanse slachtoffers

Meerdere beslissingen in uiteenlopende Nederlandstalige en Franstalige arrondissementen betreffen slachtoffers van Latijns-Amerikaanse origine. Een van die beslissingen gaat over een minderjarig slachtoffer.

Latijns-Amerikaanse vrouwelijke slachtoffers en Marokkaans trans slachtoffer

De **correctionele rechtbank van Tongeren** sprak zich in een **vonnis van 4 januari 2024**[442] uit over een zaak rond mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting en mensensmokkel, allebei met verzwarende omstandigheden. De slachtoffers kwamen vooral uit Latijns-Amerika.

---

438 Zie het nieuwe artikel 433*quater*/1 van het Strafwetboek, ingevoegd bij wet van 21 maart 2022 houdende wijzigingen aan het Strafwetboek met betrekking tot het seksueel strafrecht.

439 Na de hervorming van het seksueel strafrecht zijn de verzwarende omstandigheden van dwang, bedreiging en geweld waarin de vorige wetgeving voorzag en die van toepassing waren op de feiten in kwestie niet opgenomen in het nieuwe artikel dat pooierschap strafbaar stelt.

440 Het hoger beroep van die laatste werd onontvankelijk verklaard bij gebrek aan belang.

441 Luik, 22 november 2023, 6e k.

442 Corr. Limburg, afdeling Tongeren, 4 januari 2024, k. 9K3R (beroep).

Twee beklaagden, een man met de Nederlandse nationaliteit (van Antilliaanse origine) en een vrouw met de Colombiaanse nationaliteit, werden vervolgd voor feiten van mensenhandel en mensensmokkel die dateerden van 2020-2021. Ze werden daarnaast vervolgd voor het organiseren van prostitutie en slagen en verwondingen.

In het kader van een ander onderzoek naar drugsfeiten werden er tijdens een huiszoeking in een pand in Limburg meerdere vrouwen aangetroffen, allen in onwettig verblijf en op een iemand na allemaal afkomstig uit Latijns-Amerika.

Het pand dat meerdere slaapkamers telde die bewoond werden door de meisjes grensde aan een bar. Sommige meisjes verklaarden dat zij de kamer huurden van de eerste beklaagde. Ze mochten hun inkomsten uit sekswerk houden. Andere meisjes verklaarden dat ze vijftig procent van hun inkomsten moesten afstaan aan de eerste beklaagde. Die zorgde voor de zoekertjes op de seksdatingsites. De tweede beklaagde zou hem daarbij hebben geholpen. Zij ontving als telefoniste ook een vergoeding van de meisjes. De beklaagde controleerde de meisjes via camerabewaking in het volledige pand.

Nog tijdens het onderzoek en een half jaar na de vrijlating van de eerste beklaagde, werd hij opnieuw in verband gebracht met feiten van seksuele uitbuiting. Ditmaal ten aanzien van een Marokkaans trans slachtoffer. Ze was in Spanje opgepikt door de eerste beklaagde en haar vriendin, en mocht tegen betaling mee naar België komen. Er werd haar beloofd dat zij zou mogen werken in de panden van de beklaagde. Ook twee Afrikaanse meisjes reisden mee naar België. Onderweg werd hun auto tegengehouden. Aangezien de Marokkaanse persoon geen papieren had, mocht zij niet verder reizen. De beklaagde gaf haar dan de opdracht om haar kleren uit te doen en via de rivier de grens over te steken. Ze werd aan de andere oever opgewacht door de beklaagde. Eenmaal ze in België aangekomen was, moest ze in een huis in Hasselt klanten ontvangen. Elke avond moest ze haar geld afgeven aan de beklaagde en er werd haar beloofd dat ze op het einde van de maand 50 procent van het geld zou krijgen. De papieren van het slachtoffer werden bijgehouden door de beklaagde. Het slachtoffer leed honger omdat zij geen geld had om eten te kopen. Toen het slachtoffer niet meer akkoord ging met de voorwaarden, bedreigde de beklaagde haar verbaal en viel hij haar uiteindelijk fysiek aan met een mes. Het slachtoffer moest naar het ziekenhuis voor verzorging en werd nadien opgevangen door Payoke en kreeg het slachtofferstatuut.

De beide dossiers werden samengevoegd. Voor de eerste feiten oordeelde de rechtbank dat de verklaringen van de meisjes gedetailleerd en coherent waren en konden worden geobjectiveerd door andere onderzoeksresultaten. Derhalve werden de feiten bewezen geacht. De beklaagde had daarnaast meermaals tegenstrijdige verklaringen afgelegd.

De rechtbank achtte de feiten in het tweede dossier ten aanzien van de eerste beklaagde eveneens bewezen. De verklaringen van het slachtoffer waren geloofwaardig en konden worden bevestigd door overige elementen uit het dossier. De beklaagde werd schuldig bevonden aan de tenlastelegging mensensmokkel met de verzwarende omstandigheid dat er misbruik was gemaakt van een kwetsbare situatie alsook aan mensenhandel met de verzwarende omstandigheden dat er geweld, dwang en bedreigingen waren gebruikt. De verzwarende omstandigheid van een arbeidsongeschiktheid van meer dan vier maanden werd niet bewezen geacht. Ook voor de andere tenlasteleggingen zoals uitbuiting van de prostitutie en slagen en verwondingen werd de beklaagde schuldig bevonden.

De tweede beklaagde kon volgens de rechtbank niet in verband worden gebracht met de feiten ten aanzien van het Marokkaanse slachtoffer. De rechtbank meende voorts dat er niet boven elke redelijke twijfel kon worden vastgesteld dat zij ook betrokken was bij de feiten ten aanzien van de meisjes uit Latijns-Amerika. Het stond niet vast dat zij de dame was die werd aangeduid door de slachtoffers als zijnde de helpster/telefoniste van de eerste beklaagde. De rechtbank sprak haar derhalve vrij.

De eerste beklaagde had geen blanco strafblad en werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van vier jaar en tot een geldboete van 40.000 euro. Hij kreeg een beroepsverbod van tien jaar.

Twee slachtoffers stapten in het slachtofferstatuut, waarbij een van hen zich burgerlijke partij stelde. Hij kreeg een morele en materiële schadevergoeding van in totaal 9.080 euro (waarvan 7.500 euro morele schadevergoeding).

Seksuele uitbuiting en economische uitbuiting in de schoonmaaksector met slachtoffers uit Latijns-Amerika

De **correctionele rechtbank van Hasselt** sprak zich in een **vonnis van 1 december 2023**[443] uit over een zaak rond mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting en economische uitbuiting met meerdere slachtoffers uit Latijns-Amerika.

Twee beklaagden met de Nederlandse nationaliteit die een koppel vormden werden vervolgd voor mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting met verzwarende omstandigheden ten aanzien van vier slachtoffers. Ze werden eveneens vervolgd voor pooierschap. Daarnaast werden de twee beklaagden en hun Belgische vennootschap vervolgd voor mensenhandel met het oog op economische uitbuiting ten aanzien van een tiental slachtoffers in de periode 2021 en 2022. De slachtoffers waren afkomstig uit Latijns-Amerika (voornamelijk uit Venezuela) en Oekraïne.

De feiten vonden zowel in Nederland als in België plaats. De feiten in Nederland werden vervolgd voor de Nederlandse Justitie. Het Nederlandse strafdossier stak als stuk in het Belgische dossier.

Een van de slachtoffers kwam uit Venezuela en stelde zich burgerlijke partij. Zij verklaarde dat ze in Spanje verbleef met een tijdelijk wettig verblijf, waar ze als nagelverzorgster werkte, en naar Nederland en België reisde om hier in de prostitutie geld te verdienen voor haar familie in Venezuela. Twee keer had ze gewerkt in een appartement van de beklaagden in Limburg en twee keer in een huisje in een vakantiedorp. Ze betaalde wekelijks huur aan de beklaagden en moest de advertenties op een seksdatingwebsite betalen.

Uit het Nederlandse strafdossier bleek dat een ander slachtoffer uit Venezuela, een vriendin van het vorige slachtoffer, via Spanje naar België reisde. De schulden die zij had gemaakt voor haar reis moest ze afbetalen, aanvankelijk door poetswerk en nadien door sekswerk. Haar paspoort moest ze afgeven aan de beklaagden. Zij moest klanten ontvangen in een huisje in een vakantiepark bij de grens met België, dat gehuurd werd door de beklaagden, en later ook in een hotel. De klanten werden gelokt via advertenties op seksdatingwebsites. Er werd door de beklaagden een camera geplaatst om het slachtoffer te controleren. Het slachtoffer ontving het geld van haar klanten. Elke avond kwamen de beklaagden dat geld ophalen en brachten ze eten mee voor het slachtoffer. Dat slachtoffer heeft van het verdiende geld niets mogen houden.

Wat de tenlastelegging mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting betreft, werden de beklaagden vrijgesproken ten aanzien van drie slachtoffers omdat er onvoldoende aangetoond was dat de beklaagden de controle hadden over de drie meisjes en hen gedwongen zouden hebben om hun inkomsten uit prostitutie af te staan. Ze werden wel veroordeeld voor de feiten ten aanzien van een slachtoffer.

Daarnaast werden de drie beklaagden vervolgd voor mensenhandel met het oog op economische uitbuiting. De eerste twee beklaagden hadden met hun Belgische vennootschap een constructie opgezet waarbij hun vennootschap, de derde beklaagde, instond voor het personeel dat in onderaanneming werkte voor een ander poetsbedrijf. De derde beklaagde stond in voor de tewerkstellingsvergunning van het personeel, alsook voor de Limosa- en Dimona-voorschriften en de betalingen van de RSZ-bijdragen.

Tijdens een huiszoeking bij de beklaagden werden er achter het huis containers aangetroffen. Daar verbleven twee Oekraïense werknemers die een koppel vormden. Zij verklaarden dat ze voor de beklaagden werkten maar dat ze nooit correct en steevast laattijdig werden uitbetaald.

De twee slachtoffers uit Venezuela, die op een zolderkamer bij de beklaagden woonden, verklaarden dat ze helemaal niet werden uitbetaald en dat zij door te werken de schulden van hun reis en hun verblijfskosten bij de beklaagden afbetaalden. Ook hun identiteitsdocumenten waren afgenomen. Het gaat om dezelfde slachtoffers als hierboven, die ook tot sekswerk werden gedwongen.

De werknemers waren volledig afhankelijk – ook voor hun huisvesting – van hun uitbuiters, die gebruikmaakten van hun precaire situaties. De rechtbank achtte de tenlastelegging van mensenhandel met het oog op economische uitbuiting bewezen. De vennootschap werd eveneens schuldig bevonden.

Wat de andere zes slachtoffers betreft, vond de rechtbank onvoldoende objectieve elementen. Ten aanzien van deze personen werden de beklaagden vrijgesproken.

443 Corr. Limburg, afdeling Hasselt, 1 december 2023, k. 18A (beroep).

De beklaagden werden veroordeeld tot een gevangenisstraf van twee jaar en tot een geldboete van 40.000 euro.

De burgerlijke partij kreeg een morele en materiële schadevergoeding van 500 euro.

Verhuur van kamers aan Nigeriaanse en Latijns-Amerikaanse meisjes, onder wie een minderjarige

Het **hof van beroep van Brussel** sprak zich in een **arrest van 29 maart 2023**[444] uit over een dossier inzake mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting ten aanzien van twee Nigeriaanse slachtoffers, onder wie een minderjarig slachtoffer. De beklaagde, die de Belgische nationaliteit had, werd daarnaast vervolgd voor het verhuren van panden met het oog op de prostitutie van minderjarigen en meerdere meerderjarigen en het opwekken van prostitutie van minderjarigen. Het ging daarbij zowel om Nigeriaanse slachtoffers als om slachtoffers uit Zuid-Amerika. Hij werd in eerste aanleg veroordeeld voor de feiten.[445]

De beklaagde verhuurde panden aan vrouwen die er actief waren als sekswerkers in de periode 2016-2018 in de regio van Leuven. Uit het onderzoek bleek dat hij ook foto's van de meisjes maakte en advertenties op seksdatingwebsites plaatste. In ruil moesten de meisjes huur betalen en de helft van hun inkomsten uit sekswerk aan hem afstaan. Indien ze dat geld niet hadden, liet hij zich betalen met (extreme) seksuele diensten. Er was ook sprake van alcoholmisbruik en agressief gedrag naar de meisjes toe. Een keer zou hij een meisje hebben opgesloten in haar kamer.

Er waren meerdere slachtoffers, onder wie meisjes uit Latijns-Amerika. Die meisjes waren nog heel jong. In een geval was het slachtoffer zelfs minderjarig. Ook werden hem verschillende meisjes uit Nigeria aangeleverd door een Nigeriaanse 'madame' in Frankrijk die eerder in een van zijn panden had verbleven. Twee van de slachtoffers stelden zich burgerlijke partij in de zaak.

Het hof achtte de feiten bewezen en vond de straf van de eerste rechter niet streng genoeg. De beklaagde werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van veertig maanden en tot een geldboete van 8.000 euro, allebei met uitstel. Er werd een verbeurdverklaring uitgesproken op het geraamde vermogensvoordeel.

Een van de burgerlijke partijen kreeg een morele schadevergoeding van 4.805 euro. Het andere slachtoffer verscheen niet in de beroepsprocedure.

Onderverhuring van kamers aan meerdere Colombiaanse en Braziliaanse vrouwen

In een **vonnis van 17 april 2023** heeft de **correctionele rechtbank van Charleroi**[446] zich uitgesproken over een dossier waarin een Belgische beklaagde werd vervolgd voor mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting en pooierschap, onder verzwarende omstandigheden, ten aanzien van vier vrouwen, van wie er drie afkomstig waren uit Zuid-Amerika (Colombia en Brazilië), alsook van andere niet-geïdentificeerde slachtoffers. De feiten speelden zich af tussen augustus 2020 en augustus 2022.

Wat die twee tenlasteleggingen betreft, oordeelde de rechter dat de weerleggingen van de beklaagde niet geloofwaardig waren in het licht van zijn eigen verklaringen waarin hij toegaf twee kamers te verhuren aan sekswerkers tegen betaling van 250 euro huur per week terwijl hij 550 euro per maand betaalde voor zijn woning. De rechtbank had dat gezien als een bewijs dat hij perfect op de hoogte was van de kwetsbaarheid van de slachtoffers en van het winstbejag vermits hij een abnormaal profijt realiseerde door misbruik te maken van hun kwetsbaarheid.

De rechtbank heeft rekening gehouden met het feit dat de nieuwe seksuele strafwet in werking trad op 21 maart 2022, dus gedeeltelijk na de ten laste gelegde feiten. Ze heeft de beklaagde veroordeeld voor mensenhandel, pooierschap en voor de verkrachting van een van de slachtoffers. De rechter heeft hem evenwel vrijgesproken voor die tenlastelegging ten aanzien van een ander slachtoffer omdat hij de verklaringen van die laatste niet geloofwaardig vond op basis van de uitlezing van haar telefoon en die van de beklaagde, alsook op basis van het verhoor van een van hen.

De beklaagde werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van vijf jaar, gedeeltelijk met uitstel, en tot een boete van 32.000 euro, volledig met uitstel. Er werd eveneens een ontzetting uit de rechten uitgesproken. De verbeurdverklaring van de telefoon en de simkaart die gebruikt werden om de feiten te plegen alsook van een som van 52.000 euro die overeenstemt met het vermogensvoordeel van het pooierschap werd uitgesproken.

444 Brussel Nederlandstalig, 29 maart 2023, k. 13.
445 Corr. Leuven, 22 december 2020, k. 17 (onuitgegeven, beroep).
446 Corr. Charleroi, 17 april 2023, 6e k. (definitief).

'*Loverboy*'-methode

De **correctionele rechtbank van Luik** heeft op **22 november 2023**[447] een **vonnis** geveld waarin ze een Belgische beklaagde heeft veroordeeld voor mensenhandel onder verzwarende omstandigheden[448] ten aanzien van een Venezolaans slachtoffer (burgerlijke partij) en voor de organisatie van de prostitutie van die laatste en zes andere vrouwen. Ze waren allemaal van Zuid-Amerikaanse origine (van Venezuela, Brazilië en Colombia). De feiten werden gepleegd in Luik en samenhangend in Brussel tussen 2018 en 2020.

Het onderzoek werd opgestart in januari 2020 na een melding bij de politie door de echtgenote van een advocaat van wie het kantoor zich binnen het gebouw bevond waarin de feiten van prostitutie werden gemeld. Na een huiszoeking bij heterdaad in juni in het appartement werden een dame die naar het appartement ging en drie andere dames in het appartement, van wie er één een klant had, geïdentificeerd aan de hand van hun paspoort. Er werd materiaal aangetroffen dat bestemd was voor prostitutie. Dankzij hun verhoor werden andere vrouwen geïdentificeerd die bij de prostitutieactiviteiten betrokken waren en die eveneens achtereenvolgens in het appartement waren ondergebracht.

De huurovereenkomst was afgesloten tussen de eigenaar en een van de slachtoffers die zich had voorgedaan als werkneemster van een ngo en vergezeld werd door de beklaagde die vertaalde. Die laatste had de huurwaarborg betaald en was de contactpersoon voor de eigenaar. Uit de verklaringen van de verschillende slachtoffers bleek dat zij huur moesten betalen aan die werkneemster en vervolgens aan de beklaagde die extreem hoge prijzen vroeg. Hij vroeg elk meisje gemiddeld 250 euro per week, terwijl de huur voor de eigenaar gemiddeld 690 euro per maand bedroeg. Hij kon worden geïdentificeerd op basis van zijn telefoonnummer dat de slachtoffers hadden meegedeeld.

De burgerlijke partij verklaarde dat de beklaagde in 2016 met haar contact had opgenomen op een seksdatingsite en dat ze twee jaar lang met hem had gecommuniceerd. Hij zou haar geld hebben beloofd voor haarzelf en haar familie, een huwelijk en kinderen, alsook de mogelijkheid om haar tienjarige zoon naar België over te laten komen. Hij zou haar schoonmaakwerk in zijn restaurant in Luik hebben voorgesteld, maar ook gesproken hebben over sekswerk, zij het voor amper twee maanden. Onder zijn invloed heeft ze Vargas in Venezuela te voet verlaten in februari 2018 om naar de grens met Colombia te trekken. Vervolgens is ze van Cúcuta naar Bogotá gegaan om daar een eerste vliegtuig richting Madrid te nemen en een tweede naar de luchthaven van Brussel waar de beklaagde haar opwachtte. Die laatste zou vervolgens de terugbetaling van de vliegreis ten belope van 1.300 euro hebben geëist. Zij verklaarde dat ze zich zeven dagen op zeven moest prostitueren, met acht à tien klanten per dag, van 8 tot 21 of 23 uur. De helft van de winst moest aan de beklaagde worden betaald, naast de huur en de lasten.

De bankrekening en de telefoon van de beklaagde werden geanalyseerd. Uit het onderzoek bleek dat de beklaagde op dezelfde manier zou hebben gehandeld als 'vriendje' van andere slachtoffers die hij liet overkomen uit Zuid-Amerika. Hij legde hun de tarieven, de klanten, het ritme, de prostitutieplaats, het gedrag, alsook sommige soorten seksuele diensten, met name van het type 'slavin', op en eiste een bepaalde rentabiliteit. De jonge vrouwen werden vervangen zodra zij ziek werden. De rechtbank wijst op een zeker professionalisme bij de plaatsing van de slachtoffers, zelfs bij de directe werving van sommigen en het bestaan van een abnormaal economisch voordeel gezien de buitensporige prijzen die werden gevraagd. Dankzij die prostitutie-activiteiten genoot hij een hogere levensstandaard dan met zijn uitkering van het ziekenfonds.

De rechtbank heeft aangestipt dat de feiten gedeeltelijk voor de inwerkingtreding van de nieuwe seksuele strafwet van 21 maart 2022 werden gepleegd en heeft het principe van de toepassing van de strafwet in de tijd toegepast. Hoewel de bepaling over het vastgoedsouteneurschap geschrapt werd, heeft de rechtbank geoordeeld dat het nog altijd strafbaar wordt gesteld door de nieuwe bepaling over het pooierschap, omdat de terbeschikkingstelling of verhuur van een goed een handeling vormt die prostitutie faciliteert. Het heeft weinig belang of de betrokken persoon al dan niet eigenaar is van de verhuurde kamers.

De rechtbank heeft de beklaagde schuldig bevonden aan mensenhandel ten aanzien van de burgerlijke partij, omdat hij zijn charmes gebruikt had om haar te werven en omdat hij haar had vervoerd, overgebracht, gehuisvest en opgevangen. Hij had "de controle over haar genomen". De rechtbank heeft voor de beide tenlasteleggingen de verzwarende omstandigheid van misbruik van kwetsbaarheid weerhouden gezien de administratieve, financiële en sociale situatie van de slachtoffers. De rechtbank heeft ook herhaald dat het ontbreken van een andere echte en aanvaardbare keuze

447 Corr. Luik, 22 november 2023, 19e k. (beroep).

448 De verzwarende omstandigheden van misbruik van kwetsbaarheid, listige kunstgrepen en gewoonte werden weerhouden.

dan zich te laten misbruiken, zoals bepaald in artikel 433*septies*, 2° van het Strafwetboek, geen volwaardig bestanddeel is van de verzwarende omstandigheid misbruik van de kwetsbaarheid. Daarmee wijst ze er opnieuw op dat de kwetsbare situatie van het slachtoffer noodzakelijkerwijs tot het ontbreken van een dergelijke keuze leidt. Haar instemming is daarbij irrelevant.

De beklaagde werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van vijf jaar en tot een boete van 56.000 euro, allebei gedeeltelijk met uitstel. Een verbeurdverklaring werd uitgesproken van een overeenstemmend bedrag van 113.370 euro, dat het equivalent is van de illegale activa die voortvloeien uit de prostitutie.[449] Daarvan werd 51.000 euro aan de burgerlijke partij toegekend als materiële schadevergoeding. In afwachting van een deskundigenonderzoek op tegenspraak om de morele schade te evalueren, werd de beklaagde veroordeeld tot de betaling van een provisionele som van 4.000 euro.

2.2.3. '*Loverboy*'-methode bij Roemeense slachtoffers

Dit jaar ontving Myria opnieuw meerdere beslissingen waarbij er sprake was van de '*loverboy*'-methode. Twee dossiers hebben betrekking op jonge Roemeense slachtoffers die meerderjarig waren op het moment van de feiten. Het gaat om Nederlandstalige en Franstalige dossiers van Brugge en Brussel.

Uitbuiting van Roemeense meisjes in hotelkamers onder meer via de '*loverboy*'-methode

De **correctionele rechtbank van Brugge** sprak zich in een **vonnis van 10 mei 2023**[450] uit over een dossier van mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting met verzwarende omstandigheden en pooierschap ten aanzien van meerdere jonge Roemeense slachtoffers.

Drie beklaagden – twee mannen en een vrouw die allemaal de Roemeense nationaliteit hadden – werden vervolgd. De beklaagden waren neven of neef en nicht van elkaar.

De zaak kwam aan het licht nadat de Belgische politie informatie had verkregen van de Roemeense politie over de verdwijning van een meisje dat vanuit Roemenië naar een hotel in Brugge was vervoerd om daar gedwongen in de prostitutie te werken. Het meisje kon vluchten en legde verklaringen af bij haar terugkeer in Roemenië. Zij verklaarde dat nog andere meisjes zich in dezelfde situatie bevonden.

Via advertenties op een seksdatingwebsite kon de politie een ander meisje opsporen. Zij verklaarde dat ze met een smoes door de eerste beklaagde was meegelokt naar België. Zij was verliefd op hem en hij beloofde haar dat ze zou kunnen werken als schoonmaakster in België. Zodra zij aangekomen was, werd ze opgesloten in een hotelkamer en moest ze zich gedwongen prostitueren. Ze moest werken van 6 uur 's morgens tot na middernacht, had vijfentwintig tot dertig klanten per dag en mocht geen beschermingsmiddelen gebruiken, waardoor zij besmet raakte met meerdere soa's. Ze werd opgesloten in haar hotelkamer en haar identiteitsdocumenten werden afgenomen. Ze had in die periode 7.000 à 8.000 euro per week verdiend, die zij integraal moest afgeven. Het geld werd door de derde beklaagde wekelijks naar Roemenië gebracht. Ze werd geslagen en bedreigd, vooral door de eerste beklaagde. Hij had haar zelfs geslagen met een broeksriem. Zij kon ontsnappen door de hulp van een klant. Na haar eerste politieverhoor hadden de beklaagden haar familie ingelicht over het sekswerk in België, waardoor die familie niets meer met haar te maken wou hebben.

Er kon nog een ander slachtoffer worden geïdentificeerd dat al aan de beklaagden was kunnen ontsnappen. Ze was ook door een smoes van de tweede beklaagde over werk als schoonmaakster naar België gekomen. Zij was aanvankelijk bevriend met haar uitbuiters dus zij werd iets beter behandeld dan de andere slachtoffers. Ze bevestigde dat er tegen de andere meisjes geweld werd gebruikt en dat hun identiteitskaarten werden afgenomen. Er werden advertenties van haar online geplaatst en ze ontving de klanten in het hotel. De afspraak was dat zij de helft van de inkomsten mocht houden maar dat de uitbuiters haar deel zouden bijhouden en het haar zouden geven zodra ze terugkeerde naar Roemenië. Zij zou 8.000 à 9.000 euro per week verdiend hebben. Ze moest onveilige seks hebben om meer klanten te lokken. Uiteindelijk kon ze ontsnappen.

De rechtbank achtte de feiten van mensenhandel met verzwarende omstandigheden bewezen. Er werd misbruik gemaakt van de kwetsbare positie van de slachtoffers. Het waren meisjes die in een financieel precaire situatie leefden in Roemenië. De seksuele uitbuiting was georganiseerd in het kader van een in de tijd durende vereniging en het ging om een gewoonte.

449 De rechtbank baseert zich op een berekening, die in het vonnis werd uiteengezet, waarbij de inkomsten die de beklaagde via de opgelegde huurprijs int worden opgesplitst per slachtoffer. Het bedrag van 250 euro per week werd genomen, alsook het gebruik van het appartement door drie meisjes. Vervolgens heeft de rechtbank het bedrag afgetrokken van de reële huurprijs die de beklaagde aan de eigenaar heeft betaald.

450 Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 10 mei 2023, k. B17 (beroep).

Er werd gebruikgemaakt van listen en dwaling om de meisjes naar België te lokken en er was sprake van fysiek geweld ten aanzien van minstens een meisje. Bovendien moesten de meisjes onveilige seksuele contacten hebben. De beklaagden werden daarnaast veroordeeld voor de uitbuiting van prostitutie.

De derde beklaagde werd vrijgesproken van de feiten van mensenhandel. Hij ging wel het geld ophalen en was op de hoogte van de prostitutieactiviteiten maar er kon niet met voldoende zekerheid worden vastgesteld dat hij instond voor de werving, het vervoer, de overbrenging, de huisvesting of de opvang van de meisjes, noch dat hij controle over hen had. Hij werd wel veroordeeld als mededader voor de uitbuiting van de prostitutie van een meisje.

De beklaagden werden veroordeeld tot respectievelijk een effectieve gevangenisstraf van zes jaar, van vijftig maanden (voor een deel met uitstel) en van acht maanden volledig met uitstel en tot geldboetes van 16.000 euro en 4.000 euro. Er werden verbeurdverklaringen uitgesproken tussen 5.000 en 30.000 euro.

Payoke en een slachtoffer stelden zich burgerlijke partij. Payoke kreeg een materiële schadevergoeding van 5.500 euro. Het slachtoffer kreeg een materiële schadevergoeding van 80.000 euro, 1.000 euro voor de medische kosten om de opgelopen geslachtsziektes te behandelen, 150 euro administratiekosten en een morele schadevergoeding van 6.000 euro.

'*Loverboy*'-methode door een Roemeense familieclan

De **Franstalige correctionele rechtbank van Brussel** heeft in een **vonnis van 26 mei 2023**[451] een Roemeense jongeman veroordeeld voor mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting, alsook voor pooierschap[452] ten aanzien van twee jonge vrouwen, van wie er een zich burgerlijke partij heeft gesteld. De feiten hebben zich voorgedaan tussen december 2017 en januari 2022 in Schaarbeek, alsook in Nice wat het tweede slachtoffer betreft. De beklaagde heeft samengewoond met de burgerlijke partij en vervolgens met het tweede slachtoffer.

Het dossier werd opgestart toen de burgerlijke partij, een Roemeense jonge vrouw, bij de politiediensten een klacht tegen de beklaagde had neergelegd. Zij verklaarde dat ze hem in Roemenië had ontmoet toen ze zeventien jaar was, aan de school en in het restaurant waar ze werkte. Zij woonde alleen en had een slechte verstandhouding met haar ouders. De beklaagde had via beloftes een vertrouwensrelatie opgebouwd en haar komst naar België geregeld toen ze net meerderjarig was, door haar vliegtuigtickets te betalen. Drie dagen na hun aankomst zou de beklaagde hebben gesproken over een website voor erotische massages en haar vervolgens hebben meegenomen om zich te prostitueren in vitrines in de Aarschotstraat, na geweld en doodsbedreigingen tegen haar of haar familie. Volgens het onderzoek heeft de beklaagde zich op dezelfde manier gedragen tegenover het tweede slachtoffer.

De prostitutie van de slachtoffers werd voorbereid, aangemoedigd en georganiseerd met behulp van gezinsleden in de ruime zin van de beklaagde (met name zijn moeder, zijn oom en zijn tantes), zowel voor het reserveren van de plaatsen in vitrines, de verplaatsingen als voor de kledij, de werkregels, de tarieven of nog voor de instructies rond de antwoorden aan de politie. De slachtoffers werden via telefoons gecontroleerd. De burgerlijke partij verklaarde dat de familie haar bijna twee jaar had gehuisvest en dat zij zich zes dagen per week moest prostitueren, zonder bescherming, met een gemiddeld dagelijks inkomen van 900 à 1.000 euro. Vermits de winst grotendeels aan de beklaagde overhandigd werd, blijkt uit het onderzoek dat de prostitutie zijn enige bron van inkomsten was, wat de geldovermakingen tussen die laatste en verschillende familieleden (vooral zijn grootmoeder in Roemenië) verklaart.

De twee slachtoffers waren al gekend bij de politiediensten door controles in de bars in de Aarschotstraat, net als de tante en de schoonzus van de beklaagde. Open bronnen en meer bepaald Facebookprofielen werden onderzocht. Op basis van een telefonieonderzoek met retro-zollers werden de contacten tussen de clanleden en tussen die laatsten en de slachtoffers bevestigd. Er werden onderzoekshandelingen verricht in Roemenië waarbij sommige familieleden werden verhoord en er bewarend beslag werd gelegd op goederen.

De rechtbank heeft de ontkenningen van de beklaagde verworpen, die beweerde dat het slachtoffer had ingestemd met de prostitutie zonder enige dwang of bedreigingen tegen haar, en herinnerde eraan dat instemming de tenlasteleggingen mensenhandel en pooierschap niet in de weg staat. Die elementen (dwang

451 Corr. Brussel Franstalig, 26 mei 2023, 47e k. (beroep).

452 Zie het nieuwe artikel 433*quater*/1 van het Strafwetboek, ingevoegd bij wet van 21 maart 2022 houdende wijzigingen aan het Strafwetboek met betrekking tot het seksueel strafrecht.

en bedreigingen) zijn verzwarende omstandigheden die in deze zaak niet werden weerhouden. De tenlastelegging gewoonte werd wel weerhouden omdat de situatie werd herhaald met het tweede slachtoffer en voortduurde. De rechtbank heeft ook rekening gehouden met het principe van de toepassing van de strafwet in de tijd, wat de inwerkingtreding van de seksuele strafwet op 21 maart 2022 betreft.

De beklaagde werd veroordeeld voor mensenhandel en pooierschap en kreeg een gevangenisstraf van veertig maanden, gedeeltelijk met uitstel, en een boete van 16.000 euro. Er werd een schadevergoeding van 25.000 euro en 5.000 voor de materiële en morele schade van de burgerlijke partij uitgesproken. De rechter heeft het verzoek tot contactverbod met haar en haar dochter evenwel verworpen omdat de bepaling van het Strafwetboek hieromtrent toepasselijk is op andere soorten misdrijven en het slachtoffer niet minderjarig was toen de feiten werden gepleegd. De rechtbank heeft ook de teruggave bevolen van een huis en meerdere terreinen, voertuigen en sommen aan drie familieleden van de beklaagde, die vrijwillig tussenkomende partijen op het proces waren.

2.3. Economische uitbuiting

2.3.1. Bouw

Myria heeft kennisgenomen van meerdere beslissingen in de bouwsector. Het gaat om zaken die in diverse arrondissementen werden beoordeeld, overwegend aan Nederlandstalige kant. Opvallend is dat er in meerdere daarvan gebruik werd gemaakt van valse detacheringen, alsook van ketens van onderaannemingen.

Keten van onderaannemers en valse detacheringen met een grote groep Roemeense en Poolse slachtoffers

De **correctionele rechtbank van Brugge** boog zich in een **vonnis van 23 juni 2023**[453] over een omvangrijke zaak van valse detacheringen en schijnzelfstandigheid in de bouwsector.

Negen beklaagden – met de Belgische, de Roemeense en de Poolse nationaliteit – werden onder meer vervolgd voor mensenhandel, huisjesmelkerij, leiderschap en deel uitmaken van een criminele organisatie en meerdere inbreuken op het sociaal strafrecht. Daaronder waren er twee vennootschappen, de derde en de vierde beklaagde. De derde beklaagde was een bouwfirma, de vierde beklaagde een vastgoedbedrijf. De vijfde beklaagde was intussen overleden. Er was sprake van feiten van mensenhandel ten aanzien van 117 slachtoffers.

De zaak kwam voor het eerst aan het licht in 2013 na een melding van overlast in een zogezegd leegstaand pand waar meerdere Roemeense mannen werden aangetroffen. Dat trok de aandacht van de autoriteiten, waarna er observaties plaatsvonden door de politie. Men stelde vast dat er een grote groep mannen verbleef die dagelijks vroeg in de ochtend werden opgepikt en naar werven werden vervoerd. Meerdere firma's konden in verband worden gebracht met deze activiteiten.

Een onderzoek volgde, vanaf 2016 ook een gerechtelijk onderzoek. In het kader van dat onderzoek werd er overgegaan tot afluistermaatregelen, observaties op verschillende locaties, huiszoekingen en uiteindelijk arrestaties. Er werd eveneens een rechtshulpverzoek gedaan aan de Roemeense gerechtelijke autoriteiten.

De twee vennootschappen die werden vervolgd werden aanvankelijk allebei uitgebaat door de eerste beklaagde. Nadien werden de tweede beklaagde en de achtste beklaagde, de vriendin van de hoofdbeklaagde, aangesteld als zaakvoerder van respectievelijk de vierde en de derde beklaagde. Onder meer omdat de eerste beklaagde in een andere zaak was veroordeeld tot een verbod om de functie van zaakvoerder of bestuurder van een vennootschap uit te oefenen.

Uit het onderzoek bleek dat vier Belgische bouwondernemingen exclusief in onderaanneming werkten voor de derde beklaagde. Die derde beklaagde had geen enkele werknemer in dienst, werkte louter met onderaannemers en stond zelf in voor de coördinatie van de bouwwerken. Aan elk van deze bouwbedrijven werden er vier of vijf Roemenen gekoppeld als meewerkende vennoten. Dat was een dekmantel om de administratieve beslommeringen van de detachering te omzeilen. Bovendien konden deze vennoten de klok rond en zeven dagen per week werken, zonder beperkingen. De zevende beklaagde had tijdens het onderzoek verklaard dat hij de eerste beklaagde had geholpen met het opzetten van deze constructie met de vier bouwbedrijven. Die vier bouwondernemingen hadden ook vennoten met een adres in het Verenigd Koninkrijk. Op dat adres was een onderneming gevestigd die gespecialiseerd was in het online oprichten van offshorebedrijven, waarvan vier Roemenen de vertegenwoordigers waren. Een van

453 Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 23 juni 2023, k. B17 (beroep).

hen, de zesde beklaagde, was de vader van de tweede beklaagde. De zevende beklaagde was de zaakvoerder van deze onderneming.

Op een gegeven moment werden de vier Belgische ondernemingen overgenomen door een Roemeens bedrijf. Daartoe werd er een slapende vennootschap opgekocht waarin de vier andere vennootschappen en alle arbeiders/vennoten werden ondergebracht. Dat Roemeense bedrijf voerde werken uit in onderaanneming voor de hoofdbeklaagde. Het had evenwel geen enkele opdrachtgever in Roemenië en was dus in werkelijkheid een "postbusvennootschap".

Uit het onderzoek bleek dat de eerste beklaagde de werkelijke baas was. Hij had de leiding, controleerde alles en gaf de instructies. Hij was geen zaakvoerder meer van de derde beklaagde maar uit het onderzoek bleek wel dat hij de hoofdaandeelhouder bleef en een volmacht had over de rekeningen.

De werknemers die actief waren voor de Roemeense firma werkten zes dagen per week, veertien uur per dag met een half uur middagpauze. Daarvoor kregen ze 1.400 euro per maand, wat neerkomt op 4 euro per uur. Uit onderzoek bleek dat alle bij de detachering voorgelegde A1-formulieren vals waren. De Roemeense firma en de derde beklaagde maakten winst door de bijzonder lage lonen en door het niet-betalen van de sociale bijdragen in België en in Roemenië.

Daarnaast waren er een twintigtal (schijn)zelfstandigen die rechtstreeks werkten voor de derde beklaagde.

De werknemers verbleven in woningen waarvan de hoofdbeklaagde eigenaar was via een vennootschap, de vierde beklaagde. De huur werd betaald aan de vierde beklaagde.

De rechtbank meende dat er een duidelijke gezagsverhouding bestond tussen de tweede beklaagde en de derde beklaagde. De tweede beklaagde moest eigenlijk worden beschouwd als een werknemer van de derde beklaagde.

De rechtbank oordeelde dat er bij 113 werkkrachten kon worden aangetoond dat zij effectief gewerkt hadden binnen deze constructie.

De rechtbank stelde dat er alleen sprake is van het misdrijf mensenhandel als het wordt aangetoond dat de dader de bedoeling heeft om personen economisch uit te buiten. Het misdrijf vereist een bijzonder opzet; het feit dat er alleen sprake is van arbeid in mensonwaardige omstandigheden volstaat niet. Het feit dat er sprake is van inbreuken op de sociale wetgeving is evenmin voldoende om te gewagen van arbeid in strijd met de menselijke waardigheid. Bovendien kan dat misdrijf niet los worden gezien van artikel 23 van de Grondwet dat bepaalt dat iedereen het recht heeft om een menswaardig leven te leiden. Het houdt in dat arbeid waardig moet zijn en arbeid is waardig als die gebeurt in omstandigheden van vrijheid, billijkheid en veiligheid.

Volgens de rechtbank was de eerste beklaagde wel degelijk schuldig aan mensenhandel ten aanzien van 113 werkkrachten. Hij had de centrale, leidende rol bij het opzetten van de constructies van valse detacheringen en schijnzelfstandigheid die de economische uitbuiting van de arbeiders mogelijk maakten en zelfs tot doel hadden. De arbeiders werkten lange dagen, zes dagen per week en ontvingen een laag loon dat op hun rekening in Roemenië werd gestort. Ze kregen geen vakantiegeld of eindejaarspremie; onkosten werden niet vergoed. Op ziektedagen werden ze evenmin vergoed. Er was geen schriftelijke arbeidsovereenkomst en de arbeiders bleven in het ongewisse over hun loon. Ze genoten geen enkele sociale bescherming. De economische uitbuiting vormde het centrale verdienmodel in de hele constructie van valse detacheringen en schijnzelfstandigheid. Ook de verzwarende omstandigheden achtte de rechtbank bewezen.

De andere beklaagden werden eveneens veroordeeld voor mensenhandel. De negende beklaagde, een projectontwikkelaar voor wie de derde beklaagde werken uitvoerde als onderaannemer, werd vrijgesproken voor alle tenlasteleggingen omdat er niet met zekerheid kon worden gesteld dat hij op de hoogte was van de uitbuiting.

De beklaagden werden daarnaast veroordeeld voor de overige tenlasteleggingen, waaronder huisjesmelkerij en leider of lid zijn van een criminele organisatie. Voor witwassen van illegale vermogensvoordelen werd de hoofdbeklaagde vrijgesproken.

De rechtbank stelde wel dat de redelijke termijn was overschreden en hield daarmee rekening bij de straftoemeting.

De twee hoofdbeklaagden werden veroordeeld tot een effectieve gevangenisstraf van achttien maanden en tot een effectieve geldboete van 180.000 euro. De anderen werden veroordeeld tot gevangenisstraffen van vijf maanden en tot geldboetes tussen 3.000 euro en 33.900 euro. Ten aanzien van de achtste beklaagde werd er een loutere schuldverklaring uitgesproken.

De vennootschappen kregen geldboetes tussen 102.000 euro en 678.000 euro.

Zes slachtoffers en de Vlaamse Wooninspectie stelden zich burgerlijke partij. Zij kregen morele schadevergoedingen van 250 euro en materiële schadevergoedingen tussen 8.000 euro en 40.000 euro.

Fictieve constructie van detacheringen via een Bulgaarse onderneming

De **correctionele rechtbank van Dendermonde** sprak zich in een **vonnis van 17 november 2023**[454] uit over een dossier rond mensenhandel met het oog op economische uitbuiting in de bouwsector met twaalf slachtoffers. Twee beklaagden, die de Belgische nationaliteit hadden maar van Turkse origine waren, en een Belgische vennootschap werden vervolgd.

Zij werden eveneens vervolgd voor inbreuken op het sociaal strafrecht, zoals de tewerkstelling van buitenlandse onderdanen zonder verblijfsvergunning en oplichting in het sociaal strafrecht (via valse detachering).

De zaak kwam aan het licht toen twee personen werden ondervraagd na een winkeldiefstal. Zij bleken in verdachte omstandigheden te werken voor de beklaagden. Naar aanleiding van hun verklaringen begonnen de politiediensten de situatie te onderzoeken. Er waren observaties van de werven van de beklaagden en de woningen waar buitenlandse werknemers werden tewerkgesteld.

De beklaagden stelden meerdere buitenlandse werknemers tewerk uit onder meer Roemenië, Bulgarije, Pakistan en Oekraïne.

Ze maakten daarbij gebruik van een fictieve constructie van detacheringen via een Bulgaarse onderneming die geen activiteiten had in Bulgarije. Uit het strafdossier bleek dat de Belgische vennootschap de werkelijke werkgever was. De werknemers kregen ongeveer 100 euro per week voor lange werkdagen van 5u30 tot 16u. Er was geen duidelijkheid over hun loon noch over de huur. De werknemers kregen uiteindelijk minder loon dan beloofd was. Hun woonomstandigheden waren erbarmelijk. Het feit dat de werknemers aanvankelijk tevreden waren over hun tewerkstelling doet er volgens de rechtbank niet toe.

Voor de rechtbank waren alle tenlasteleggingen bewezen. De beklaagden werden veroordeeld tot gevangenisstraffen van zes maanden en tot geldboetes van 96.000 euro, allebei voor een deel met uitstel.

Een slachtoffer met de Bulgaarse nationaliteit had zich burgerlijke partij gesteld. Hij kreeg een schadevergoeding van 5.133,17 euro (waarvan 700 euro morele schadevergoeding).

Uitbuiting van Egyptische werkkrachten via onderaanneming en fictieve detacheringen

In dit dossier rond Egyptische werkkrachten, dat behandeld werd door de **Franstalige correctionele rechtbank van Brussel** op **21 juni 2023**,[455] waren de vervolgingen gebaseerd op mensensmokkel en niet op mensenhandel. Een Belgische beklaagde werd vervolgd voor meerdere inbreuken op het sociaal strafrecht ten aanzien van een groep Egyptische werkkrachten zonder verblijfstitel en voor mensensmokkel onder verzwarende omstandigheden ten aanzien van vijf van hen, in het kader van werven in Haacht en Hove. Een Belgische vakbond had zich burgerlijke partij gesteld. De vervolgingen tegen de broer en de vader van de beklaagde, die eveneens beklaagden waren op het proces, werden niet-ontvankelijk verklaard omdat hun recht op verdediging werd aangetast.[456] De drie beklaagden, die de Belgische nationaliteit hadden, waren actief in meerdere vennootschappen binnen de bouw- en schoonmaaksector. De hoofdbeklaagde was zaakvoerder, enige vennoot, van de bouw- en slooponderneming. Zijn vader en zijn broer waren ook actief in de onderneming.

De onderneming voerde de ruwbouw uit op werven en besteedde werk in onderaanneming uit aan andere vennootschappen, met name aan een Italiaanse vennootschap die op de bouwplaats in Hove belast was met metselwerk en de verlijming van spaanplaten. Die liet de beklaagde toe om een beroep te doen op de fictieve en valse detachering van de Egyptische werkkrachten. De Italiaanse vennootschap – die geen enkele activiteit had in Italië – werkte uitsluitend op de twee werven in België en meerdere werknemers die ze in dienst had dachten dat ze voor de beklaagde werkten in het kader van zijn bouwbedrijf. Er was sprake van een keten van onderaanneming, waarbij de opdracht van de beklaagde zelf in onderaanneming was gegeven door de hoofdaannemer.

---

454 Corr. Oost-Vlaanderen, afdeling Dendermonde, 17 november 2023, k. 13 (beroep).

455 Corr. Brussel Franstalig, 21 juni 2023, 69e k. (definitief).

456 De rechtbank heeft zich met name gebaseerd op het feit dat de twee beklaagden nooit werden opgeroepen voorafgaand aan de hoorzittingen vier jaar na de feiten. Zij wisten al die tijd niet dat ze als verdachten werden beschouwd en hebben geen documenten kunnen bewaren die nuttig waren voor hun verdediging. Ze hebben voor de vervolgingen niet kunnen overleggen met hun advocaat en hebben geen bijkomende onderzoekshandelingen kunnen vragen.

Het onderzoek werd opgestart op 5 oktober 2018 naar aanleiding van een sociaal conflict op de werf in Hove. De lokale politie werd ingelicht over de aanwezigheid van arbeiders in een 35 meter hoge kraan. Ze weigerden de kraan te verlaten uit protest omdat hun loon al meerdere maanden niet werd betaald en omdat de arbeids- en huisvestingsomstandigheden slecht waren. De werknemers verklaarden dat zij zelf naar België gekomen waren en via kennissen in contact gekomen waren met de vennootschap van de beklaagde. Ze werkten op meerdere werven en verdienden maximaal 50 euro per week, minder wanneer er voeding voor hen werd gekocht. Enkele dagen voor hun protestactie zouden ze met wapens zijn bedreigd. De politie kon ter plaatse de aanwezigheid van zeven personen vaststellen. De beklaagde was op de kraan geklommen om met de werknemers te praten. Daarop volgde een gevecht met een hamer en werd de broer van de beklaagde administratief aangehouden. Meerdere werknemers hebben het gedrag van de onderneming aangeklaagd bij de ambassade van Egypte. Sommigen van hen hebben ook contact opgenomen met de vakbondsafgevaardigde van de burgerlijke partij in Antwerpen. Een mandataris van de vakbond kwam ter plaatse en sprak met de werfleider (de hoofdaannemer) en de aanwezige werkkrachten. Na onderhandelingen werd er een voorlopig akkoord bereikt en vijf dagen later sloten de hoofdaannemer en de Italiaanse vennootschap een akkoord met het oog op de betaling van 55.000 euro op de derdenrekening van de raadsman van de vakbond, om de betaling van elke werknemer te garanderen. De vakbond nam ook contact op met de gemeente Lint om een woning voor hen te vinden via het Rode Kruis. De vennootschap van de beklaagde werd vervolgens failliet verklaard.

Er werden meerdere onderzoekshandelingen naar de bankrekeningen en het vermogen verricht. TSW, RSZ en CFI dienden in het kader van deze zaak onderzoeksverslagen in. Er werden inlichtingen opgevraagd bij de Italiaanse arbeidsinspectie en de Italiaanse instelling voor sociale zekerheid. Zowel de werkkrachten als de partijen bij het proces werden gehoord. De beklaagde was al eerder veroordeeld voor inbreuken op het sociaal strafrecht, met name voor het gebruik van meerdere vennootschappen als reservoir van werkkrachten, die frauduleus werden voorgesteld als onderaannemers zonder echte handelsactiviteit om sociale bijdragen te ontduiken.

De rechtbank veroordeelde de beklaagde voor mensensmokkel. De beklaagde heeft die tenlastelegging betwist bij het zien van de onderzoekselementen. De rechtbank hield rekening met het feit dat de beklaagde de werkkrachten ondergebracht had in een gebouw in slechte staat in Zaventem dat hij huurde. Hij bracht er 20 of 25 personen onder in slechte leefomstandigheden om hen te laten werken op de werven waar zijn vennootschap actief was. De rechtbank was van mening dat het winstoogmerk kon worden afgeleid uit de tewerkstelling van die werknemers zonder naleving van de loonschalen of de sociale en fiscale lasten op de arbeid in loondienst. Volgens de rechtbank kan de beklaagde worden beschouwd als een werkgever in de zin van het sociaal strafrecht omdat hij werkgeversgezag uitoefende over die personen, waarbij de kwetsbare toestand wordt afgeleid uit hun onzekere of illegale administratieve en sociale situatie, die elke echte en aanvaardbare alternatieve keuze dan zich aan dat misbruik te onderwerpen uitsluit.

De rechtbank veroordeelde de beklaagde eveneens voor illegale tewerkstelling van werknemers via valse detacheringen, niet-betalen van loon en tewerkstelling van buitenlanders zonder verblijfsvergunning of Dimona-aangifte. De beklaagde werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van veertig maanden en tot een geldboete van 32.000 euro, allebei met voorwaardelijk uitstel. De beklaagde werd voorts veroordeeld tot de betaling van een bedrag van 2.500 euro aan de burgerlijke partij als vergoeding voor de morele schade.

Uitbuiting van meerdere Bulgaarse slachtoffers met gebruik van geweld

De **correctionele rechtbank van Hasselt** sprak zich in een **verstekvonnis van 17 juli 2023**[457] uit over een dossier inzake mensenhandel met het oog op economische uitbuiting in de bouwsector met twee beklaagden ten aanzien van zes slachtoffers.[458]

De beklaagden, die de Belgische nationaliteit hadden maar van Turkse origine waren, werden vervolgd voor mensenhandel met de verzwarende omstandigheden dat er gebruik werd gemaakt van geweld en dat het leven van een persoon in gevaar werd gebracht. Daarnaast werden zij vervolgd voor inbreuken op het sociaal strafrecht.

Het dossier ging over ernstige economische uitbuiting waarbij de werknemers heel slecht werden behandeld, mishandeld en bedreigd, en nauwelijks werden betaald.

457 Corr. Limburg, afdeling Hasselt, 17 juli 2023, k. 17 (bij verstek).
458 Zie de analyse van dit dossier in deel 2, hoofdstuk 2, punt 2.

De rechtbank achtte de feiten inzake mensenhandel bewezen op basis van de elementen in het strafdossier, namelijk de vaststellingen van de politie, de verklaringen van de slachtoffers, de transacties op de bankrekening van de vennootschap en het onderzoek van de gsm van de beklaagde. Daarnaast was er het dossier in verband met de schietpartij waarvoor de beklaagden veroordeeld werden bij een arrest van 7 oktober 2022 door het hof van beroep van Luik voor poging tot moord en het toebrengen van opzettelijke slagen en verwondingen.

De eerste beklaagde had al een uitgebreid strafblad met veroordelingen voor onder meer verboden wapenbezit. De beide beklaagden werden veroordeeld tot een gevangenisstraf van vier jaar.

Er werd een groot bedrag verbeurdverklaard.

Drie slachtoffers met de Bulgaarse nationaliteit en Myria stelden zich burgerlijke partij. De slachtoffers kregen schadevergoedingen van rond de 18.000 euro. Myria kreeg een schadevergoeding van 2.500 euro.

Langdurige uitbuiting van een Kameroens slachtoffer

De **Nederlandstalige correctionele rechtbank van Brussel** sprak zich in een **vonnis van 19 januari 2023**[459] uit over een zaak waarin een beklaagde met de Belgische nationaliteit en een Belgische vennootschap werden vervolgd voor mensenhandel met verzwarende omstandigheden en andere inbreuken op het sociaal strafrecht, zoals het niet-betalen van het loon. Het dossier werd samengevoegd met een ander dossier rond overtredingen van de Brusselse Wooncode.

Het slachtoffer met de Kameroense nationaliteit stelde zich burgerlijke partij.

Er vond een gecoördineerde controle plaats in oktober 2020 door de inspectiediensten van de RSZ, RSVZ en TSW, vergezeld van de politiediensten in de panden waarvan de vennootschap eigenaar was. Tijdens deze controle werden er meerdere werknemers aangetroffen, onder wie de burgerlijke partij. Het slachtoffer had geen wettig verblijf en werd gehuisvest op de site van de vennootschap, in twee kleine kamertjes. Enkele dagen later vond er een controle plaats door de Wooninspectie. Die besloot dat het pand onbewoonbaar was.

De rechtbank veroordeelde de beklaagden voor mensenhandel. Uit het dossier bleek dat het slachtoffer sinds 2011 voor de beklaagden werkte. Die waren van meet af aan op de hoogte van zijn onwettige verblijf in België. De rechtbank volgde de redenering niet dat de beklaagden uit goedhartigheid financiële en materiële steun boden.

Het slachtoffer was negen jaar lang volledig afhankelijk van de beklaagden. Hij kreeg de loze belofte dat zijn verblijf in België zou worden geregulariseerd, en dat hij in de toekomst handel zou kunnen voeren voor de vennootschap met Centraal-Afrika. Zijn uurrooster was normaal, vijf dagen per week, maar hij werd sterk onderbetaald en kreeg zijn overuren niet vergoed. Hij verdiende 7 euro per uur of 1.300 euro per maand voor een voltijdse job, waarvan hij 400 euro als huur moest afstaan voor een onbewoonbaar pand. De overige 900 euro werden vaak niet tijdig uitbetaald of in kleine bedragen als het de beklaagden uitkwam. Dat was volgens de rechtbank een methode om het slachtoffer aan zich te binden en controle over hem te houden, zodat hij in een zwakke positie bleef. Het slachtoffer had geen vrije keuze en zijn bewegingsmogelijkheden werden ernstig beknot. Dat is misbruik van de gezagspositie als werkgever en van de precaire economische en administratieve situatie van het slachtoffer. De rechter beschouwde dat als een mensonwaardige behandeling. Ook de verzwarende omstandigheden werden bewezen geacht.

De eerste beklaagde werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van tien maanden met uitstel op vijf jaar en tot een geldboete van 8.000 euro. De vennootschap werd veroordeeld tot een geldboete van 48.000 euro. Er werden hoge bedragen verbeurdverklaard.

Het slachtoffer kreeg een materiële schadevergoeding van 48.602 euro (het minimale loon voor de geleverde prestaties) en 32.650 euro (de afgehouden huurgelden voor een onbewoonbare woonst) en een morele schadevergoeding van 4.500 euro.

Uitbuiting van meerdere werknemers in onwettig verblijf

De **correctionele rechtbank van Oudenaarde** sprak zich in een **vonnis van 4 mei 2023**[460] uit over een dossier rond mensenhandel met het oog op economische uitbuiting in de bouwsector ten aanzien van een slachtoffer. De feiten deden zich eind 2019 voor.

Twee beklaagden, een Belgische man en een man afkomstig uit Irak die onwettig in België verbleef, werden

459 Corr. Brussel Nederlandstalig, 19 januari 2023, 25e k. (beroep).

460 Corr. Oost-Vlaanderen, afdeling Oudenaarde, 4 mei 2023, k. 09 (definitief en bij verstek).

vervolgd voor mensenhandel. Ze werden eveneens vervolgd voor inbreuken op het sociaal strafrecht, zoals de niet-betaling van lonen, ten aanzien van in totaal zeven werknemers.

Vier slachtoffers stelden zich burgerlijke partij. Een slachtoffer kreeg het statuut mensenhandel.

De sociale inspectie had vastgesteld dat een bedrijf geen RSZ-bijdrages meer betaalde maar wel zeven werknemers had aangemeld in de Dimona-databank. De zaakvoerder en de werknemers werden bevraagd. De werkgever had financiële moeilijkheden. De werknemers verklaarden dat ze hun loon minstens onvolledig hadden ontvangen. Een van de werknemers, die in onwettig verblijf was, verklaarde dat hij maar drie dagen loon ontvangen had. De beloofde betaling bleef uit. Hij had 9.000 euro moeten betalen om via een tussenpersoon, de tweede beklaagde, bij de eerste beklaagde te worden tewerkgesteld. De tweede beklaagde bracht hem naar de werven en moest worden ingelicht over het loon en de loonfiches. Het slachtoffer moest werken in een risicovolle sector en zelf zijn beschermingskledij aankopen. Ook werd er geweld tegen hem gebruikt.

De rechtbank achtte de inbreuken op het sociaal strafrecht bewezen. Ook de feiten van mensenhandel waren bewezen. De beklaagden waren op de hoogte van de kwetsbare positie van het slachtoffer, hij werd gebruikt en als arbeider ingezet in omstandigheden die niet menswaardig waren.

De eerste beklaagde had geen blanco strafblad en was eerder veroordeeld voor inbreuken op het sociaal strafrecht. Hij werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van twaalf maanden en tot een geldboete van 8.000 euro, allebei voor een deel met uitstel.

De tweede beklaagde had evenmin een blanco strafblad. Hij was al meermaals veroordeeld voor mensensmokkel in het kader van een criminele organisatie. Bij verstek werd hij veroordeeld tot een gevangenisstraf van twee jaar en tot een geldboete van 4.000 euro.

Het slachtoffer van mensenhandel kreeg een schadevergoeding van 18.411,62 euro voor de materiële schade en 1.000 euro voor de morele schade. Ook de andere burgerlijke partijen kregen schadevergoedingen.

2.3.2. Transport

Transportactiviteiten via Bulgaarse “postbusbedrijven” met Servische chauffeurs

Het **hof van beroep van Gent** sprak zich in een **arrest van 5 oktober 2023**[461] uit over een zaak rond mensenhandel binnen de transportsector waarbij er gebruik was gemaakt van een constructie van Bulgaarse “postbusbedrijven”.

De **correctionele rechtbank van Brugge** had zich daarover gebogen in een **verzetsvonnis van 13 januari 2023**, dat in het vorige jaarverslag[462] werd besproken, en had de beklaagde met de Belgische nationaliteit die woonachtig was in Servië toen veroordeeld voor mensenhandel. Hij had evenwel beroep aangetekend tegen zijn veroordeling.

De beklaagde had meerdere buitenlandse “postbusbedrijven” opgericht in Bulgarije voor transportactiviteiten in België en de buurlanden. Er waren geen bedrijfsactiviteiten in Bulgarije zelf. De beklaagde deed een beroep op Servische chauffeurs. De beklaagde was eerder veroordeeld voor gelijkaardige feiten. PAG-ASA was gecontacteerd door een Servische ngo die slachtoffers van mensenhandel bijstaat met de informatie dat er anonieme klachten waren over de beklaagde. Hij had Servische werknemers naar België gelokt met beloftes rond legaal werk en een salaris. In België werden ze evenwel illegaal tewerkgesteld, moesten ze meer uren presteren dan wettelijk toegelaten en met vrachtwagens rijden die valse registraties en veiligheidscertificaten hadden. Ook de verblijfsdocumenten van de chauffeurs bleken vals. Ze ontvingen heel lage lonen (300 euro per maand). Die lonen werden bovendien laattijdig en onvolledig uitbetaald.

De politiediensten hadden meerdere vrachtwagenchauffeurs en de vrachtwagens aangetroffen in een open hangar. Nadien vonden er multidisciplinaire controles plaats op de parking. Die hangar had geen sanitaire voorzieningen; de chauffeurs moesten hun behoefte doen in een plastic zak. Ze sliepen altijd in hun vrachtwagen, ook tijdens het weekend. Sommigen hadden nooit een arbeidsovereenkomst ondertekend. Ze werden uitbetaald zonder loonfiche per gereden kilometer. Meerdere slachtoffers hadden na enkele maanden nog altijd geen loon ontvangen.

461 Gent, 5 oktober 2023, 3e k.

462 Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 11 maart 2022, k. B17 (verzet); Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 13 januari 2023, k. B17 (beroep): zie Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2023, Een keten van verantwoordelijkheden*, p. 113 en de website van Myria (rechtspraak).

De beklaagde werd in eerste aanleg veroordeeld tot een effectieve gevangenisstraf van een jaar. Er werd een bijzondere verbeurdverklaring uitgesproken van 81.963,97 euro. De verbeurdverklaring kon worden uitgevoerd op het hele vermogen van de beklaagde.

Het hof stelde dat de beklaagde na een eerdere veroordeling voor inbreuken op het sociaal strafrecht onmiddellijk opnieuw andere buitenlandse vennootschappen oprichtte om zijn vervoersactiviteiten ongestoord voort te zetten, en de dwingende arbeidsrechtelijke en sociaalrechtelijke regelgeving totaal met de voeten trad. Hij richtte een kluwen van buitenlandse vennootschappen op waarin hij de juridische en feitelijke beslissingsmacht had en waarmee hij verder gezag uitoefende over de chauffeurs.

Ook het hof meende dat de beklaagde misbruik had gemaakt van de kwetsbare positie van de slachtoffers die vaak een precaire verblijfssituatie hadden in België. Het bevestigde het vonnis over de hele lijn en veroordeelde de beklaagde opnieuw voor mensenhandel en alle inbreuken op het sociaal strafrecht, ook voor oplichting in het sociaal strafrecht.

2.3.3. Horeca

Hieronder worden achtereenvolgens zaken betreffende een café, een restaurant en een hotel voorgesteld. Twee van die beslissingen betreffen een vrijspraak voor mensenhandel. De zaak rond de uitbuiting van een Belgisch slachtoffer met een mentale beperking in een café werd besproken in het vorige verslag van Myria en werd opnieuw behandeld in hoger beroep.

Uitbuiting van een Belgisch slachtoffer met een mentale beperking in een café

Het **hof van beroep van Antwerpen** boog zich in een **arrest van 26 oktober 2023**[463] over een zaak rond mensenhandel met het oog op economische uitbuiting met een Belgisch slachtoffer.

Drie beklaagden met de Belgische en de Nederlandse nationaliteit en een vennootschap werden vervolgd. De tweede beklaagde was de eigenaar van de vennootschap, een café. De eerste beklaagde baatte het café uit voor de tweede beklaagde. De **correctionele rechtbank van Antwerpen**[464] had de beklaagden in eerste aanleg veroordeeld voor mensenhandel en bestraft met gevangenisstraffen en geldboetes. De eerste beklaagde en de tweede beklaagde waren daartegen in beroep gegaan. De vennootschap was intussen failliet.

De beklaagden hadden een slachtoffer, een Belgische man met een mentale beperking die onder bewind stond en die analfabeet was, ingeschakeld in het café waar hij onder meer moest schoonmaken, boodschappen doen en meehelpen bij renovatiewerken. De tewerkstelling had geen duidelijke structuur en de verloning was onduidelijk. De feiten kwamen aan het licht bij een controle door de sociale inspectie samen met de lokale politie. Daarbij werd het slachtoffer 's nachts aangetroffen in de kelder. Het slachtoffer sliep in de afgesloten kruipkelder, waar de omstandigheden erbarmelijk en onhygiënisch waren.

Het **hof van beroep** oordeelde dat de feiten inzake mensenhandel bewezen bleven en stelde dat de werving van een persoon met als doel het verrichten van werk in omstandigheden die in strijd waren met de menselijke waardigheid het misdrijf mensenhandel inhield. De term werving betekent niet dat de aangeworven persoon daarvoor moet zijn aangezocht. De onthaal- en huisvestingsvoorwaarden in strijd met de menselijke waardigheid moeten mee in aanmerking worden genomen om het misdrijf mensenhandel te beoordelen. De woonomstandigheden in een (bier)kelder met een verlaagd plafond waren bijzonder schrijnend. Het slachtoffer werd gedwongen om elke dag van de week werkzaamheden te verrichten zonder correct loon. Het feit dat het om een eigen keuze ging van het slachtoffer is irrelevant.

De eerste beklaagde had al een strafblad en een beroepsverbod. De beklaagden werden veroordeeld tot gevangenisstraffen van respectievelijk 24 maanden effectief en 20 maanden, voor een deel met uitstel en tot een geldboete van 8.000 euro. Allebei kregen ze een beroepsverbod opgelegd van tien jaar.

Vrijspraak in een dossier rond economische uitbuiting in een horecazaak

De **correctionele rechtbank van Gent** sprak zich in een **vonnis van 20 september 2023**[465] uit over een zaak rond mensenhandel met het oog op economische uitbuiting in een restaurant. De beklaagde was een Belgische man van Egyptische origine. Zijn vennootschap was

463 Antwerpen, 26 oktober 2023, k C6. De beklaagden gingen nog in cassatie maar hun beroep werd onontvankelijk verklaard.

464 Corr. Antwerpen, afdeling Antwerpen, 12 december 2022, k. AC1 (beroep): zie Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2023, Een keten van verantwoordelijkheden*, p. 114 en de website van Myria (rechtspraak).

465 Corr. Oost-Vlaanderen, afdeling Gent, 20 september 2023, k. G29, nr. 2455 (definitief).

betrokken als burgerlijke aansprakelijke. Hij werd eveneens vervolgd voor inbreuken op het sociaal strafrecht.

Het slachtoffer dat de Egyptische nationaliteit had en Payoke stelden zich burgerlijke partij.

Een man werd via Dokters van de Wereld doorverwezen naar Fairwork Belgium en nadien naar Payoke. Tijdens zijn begeleiding diende hij bij de sociale inspectie een klacht in tegen zijn werkgever.

Het slachtoffer werkte in het restaurant van de beklaagde. Hij werkte er 's avonds achteraan in de keuken, uit het zicht van de klanten, en 's nachts poetste hij het restaurant. Hij sliep boven het restaurant, waar er geen toilet of douche was. Hij verdiende tussen 140 en 170 euro per week van zes werkdagen. In totaal was hij er bijna twee jaar aan de slag.

Tijdens het onderzoek konden meerdere personeelsleden bevestigen dat zij het slachtoffer kenden. Er was fotomateriaal en er waren geluidsopnames.

Het slachtoffer en zijn familie in Egypte werden tijdens het onderzoek door de beklaagde bedreigd.

De tegenpartij argumenteerde dat de medewerkster van het opvangcentrum regelmatig contact had gehad met de inspectiediensten. Die communicatie was volgens de beklaagde gekleurd, wat aantoonde dat de inspectie met vooringenomenheid handelde. De rechter stelde evenwel dat hij niet kon vaststellen dat de inspectie niet objectief was geweest. De beklaagde argumenteerde daarnaast dat de arbeidsauditeur deloyaal tewerk zou zijn gegaan en een getuige zou hebben beïnvloed. Ook daarover stelde de rechtbank dat er geen redenen waren om aan te nemen dat de getuige valse verklaringen had afgelegd.

De beklaagde werd vrijgesproken voor de feiten van mensenhandel. De rechtbank kon uit het strafdossier niet afleiden dat het slachtoffer was tewerkgesteld in omstandigheden die in strijd waren met de menselijke waardigheid of dat er sprake was van economische uitbuiting. Het ontbrak de rechtbank aan concrete en/of objectieve informatie over de werk- en verblijfsomstandigheden. Er was geen fotomateriaal, er was geen huiszoeking gebeurd en er waren geen directe getuigenissen over de omstandigheden. Het was evenwel een situatie van woord tegen woord. Er waren wel een aantal elementen die wezen op veeleer ongelukkige arbeidsomstandigheden maar dat volstond niet voor de rechtbank om te besluiten dat het ging om mensenhandel.

De rechtbank oordeelde dat het slachtoffer wel degelijk was tewerkgesteld in het restaurant en achtte de sociaalrechtelijke inbreuken bewezen. De beklaagde werd veroordeeld tot een gevangenisstraf en tot een geldboete. Het slachtoffer kreeg geen schadevergoeding voor het gederfde loon, omdat de arbeidsauditeur dat niet had gevorderd.

Vrijspraak in een dossier rond een hotel

De **Franstalige correctionele rechtbank van Brussel** heeft een **vonnis** gewezen op **28 november 2023**[466] in een zaak waarin drie beklaagden, waaronder een hotel onder de vorm van een naamloze vennootschap, werden vervolgd voor meerdere inbreuken op het sociaal strafrecht betreffende diverse personen zonder verblijfsvergunning en reguliere werknemers, alsook voor mensenhandel onder verzwarende omstandigheden ten aanzien van een van die personen in een illegale administratieve situatie. Het ging om een Tunesische man die zich burgerlijke partij gesteld heeft en die werd begeleid door een centrum dat gespecialiseerd is in de opvang van slachtoffers van mensenhandel, alsook door Samusocial. De feiten in kwestie werden gepleegd tussen november 2017 en augustus 2018.

Het onderzoek werd opgestart naar aanleiding van een klacht wegens onbetaalde lonen die een van de werkneemsters van het hotel bij de Sociale Inspectie had ingediend in februari 2018. Bij een controle in het hotel in maart 2018 had de inspecteur van TSW matrassen en een slechte geur waargenomen in het washok, alsook twee personen die was aan het plooien waren. Een van hen, die niet geïdentificeerd werd, onttrok zich aan de controle op aangeven van de beklaagde die haar wegstuurde om boodschappen te doen. Bij een controle door de RVA in september 2022 werden er opnieuw twee werkneemsters die aan de slag waren ontdekt. De beklaagde betwistte de tewerkstelling en beweerde dat ze hun persoonlijke kleding wasten.

De eerste Belgische beklaagde, een nicht van de tweede beklaagde, bezat 1% van de aandelen van de vennootschap. Omdat ze nooit had deelgenomen aan de activiteiten van de vennootschap of de uitbating van het hotel en nooit werd bezoldigd in dat kader, heeft de rechtbank haar vrijgesproken voor alle tenlasteleggingen. De rechtbank was van oordeel dat

466 Corr. Brussel Franstalig, 28 november 2023, 69e k. (beroep).

zij ten aanzien van de werknemers van het hotel niet als werkgever, mandataris of aangestelde in de zin van het sociaal strafrecht kon worden beschouwd.

De tweede Belgische beklaagde, die geboren was in Marokko, bezat 99% van de aandelen van de vennootschap. Naast zijn handelsactiviteit verstrekte hij eten en onderdak aan daklozen en migranten.

De Tunesische burgerlijke partij had Tunesië verlaten in 2014 en had via Griekenland gereisd, twee jaar en een half in Duitsland gewoond om vervolgens via carpooling naar België te komen. Ze had de beklaagde in 2017 ontmoet. Uit meerdere verhoren van de partijen en andere werknemers bleek dat de burgerlijke partij in het washok werd ondergebracht, of in een kamer indien die beschikbaar was. Ze werd geleidelijk belast met het beheer van de migranten, deed de boodschappen, plooide de was, maakte de kamers schoon, maakte de vuilnisbakken leeg, bracht het personeel eten, maakte het ontbijt klaar en deelde het uit aan de migranten. Het slachtoffer verklaarde weinig loon te hebben ontvangen, namelijk 30-50 euro in sommige weken,[467] terwijl de beklaagde het bestaan van het werk betwistte. De burgerlijke partij verklaarde dat ze altijd beschikbaar moest zijn, maar drie tot vier uur per nacht kon slapen en het agressieve gedrag van de beklaagde moest ondergaan. De verklaringen werden bevestigd en tegengesproken door die van de andere werknemers in het hotel. De rechtbank was trouwens van mening dat de duidelijke vijandigheid van de werkneemster, die de verklaringen van het slachtoffer bevestigde, ten aanzien van de beklaagde twijfels deed rijzen over haar verklaringen.

De Belgische beklaagde en de vennootschap werden vrijgesproken voor de tenlastelegging mensenhandel. De rechtbank was van oordeel dat het hier niet om uitbuiting van het werk van derden ging. De rechtbank oordeelde immers dat de precaire en amper menswaardige huisvesting die aan de migranten werd aangeboden geen tegenprestatie vormde voor hun werk en dat de beklaagde de toegang tot die huisvesting niet liet afhangen van het uitvoeren van enig werk. De prestaties van de migranten werden beschouwd als onregelmatig en uitgevoerd als humanitair werk en wederzijdse hulp in het kader van migranten die samenwonen. Zoiets valt niet onder het begrip arbeid in de zin van artikel 433*quinquies* van het Strafwetboek of onder werk in de zin van het Sociaal Strafwetboek. De rechtbank stipte evenwel aan dat het betoog van de burgerlijke partij duidelijk, nauwkeurig en gedetailleerd was.

De twee beklaagden werden vrijgesproken voor een deel van de inbreuken op het sociaal strafrecht, met name die ten aanzien van de burgerlijke partij aangezien er geen arbeidsprestaties in haar hoofde konden worden bewezen.[468] Ze werden met name vrijgesproken voor de tenlastelegging van het niet onmiddellijk aangeven van een ernstig arbeidsongeval van de burgerlijke partij. De rechtbank was van mening dat het niet om een arbeidsongeval ging, vermits er niet kon worden aangenomen dat ze door de beklaagde was tewerkgesteld. Het slachtoffer had verklaard een ongeval te hebben gehad terwijl ze een matras verplaatste in het huis van de beklaagde, met een persoonlijke arbeidsongeschiktheid van vier maanden, problemen met de onderrug en de heup en een depressie als gevolg. De beklaagde en het hotel werden voor de weerhouden inbreuken op het sociaal strafrecht respectievelijk veroordeeld tot een geldboete van 32.000 euro en van 128.000 euro, gedeeltelijk met uitstel en, voor de tenlastelegging verhindering van toezicht, tot een geldboete van 4.800 euro en 32.000 euro, gedeeltelijk met uitstel.

2.3.4. Schoonmaak

De **correctionele rechtbank van Namen** heeft zich op **11 oktober 2023** uitgesproken over een zaak in de schoonmaaksector.[469] Een Belgische beklaagde werd vervolgd voor meerdere inbreuken op het sociaal strafrecht,[470] alsook voor mensensmokkel onder verzwarende omstandigheden ten aanzien van een Braziliaanse werkneemster. Ze had geen verblijfstitel, heeft zich burgerlijke partij gesteld en werd opgevangen door een centrum dat gespecialiseerd is in de opvang van slachtoffers van mensenhandel. De feiten werden gepleegd in Namen tussen 2013 en 2019.

De burgerlijke partij was in 2011 in België aangekomen met haar dochter op basis van een toeristenvisum om te werken in het schoonmaakbedrijf van haar zus en schoonbroer, dat actief was in een rust- en verzorgingstehuis. Ze heeft vervolgens regelmatig – niet-aangegeven – gewerkt voor de beklaagde die

467 Het Toezicht op de Sociale Wetten (TSW) heeft de materiële schade geraamd op ruim 20.000 euro bruto.

468 Ze werden evenwel veroordeeld voor meerdere inbreuken op het sociaal strafrecht ten aanzien van andere werknemers.

469 Corr. Namen, 11 oktober 2023, 12e k. (definitief).

470 Tewerkstelling van buitenlandse werkkrachten zonder verblijfstitel, ontbreken van een Dimona-aangifte, nalaten van de aangifte om sociale bijdragen te ontduiken, niet-betaling van die laatste, niet-opstellen van individuele rekeningen en niet-betaling van het loon.

zaakvoerder geworden was van het schoonmaakbedrijf. Het onderzoek werd opgestart naar aanleiding van een klacht van de burgerlijke partij voor de laattijdige betaling van haar loon. Ze verklaarde onder meer dat de beklaagde geweigerd had om haar te betalen en erop had aangedrongen dat zij zou blijven werken toen ze ziek was. Hij was immers bang dat hij zijn contract met het rust- en verzorgingstehuis zou verliezen.

De beklaagde betwistte alleen de tenlastelegging mensensmokkel, en riep de onoverwinnelijke dwaling, zijn goede trouw en een zuiver altruïstische bedoeling in. De rechtbank verklaarde de tenlastelegging evenwel bewezen omdat uit de elementen van het dossier bleek dat hij op de hoogte was van de illegale verblijfstoestand van de burgerlijke partij. De beklaagde droeg bewust en vrijwillig bij tot haar verblijf door haar werk te geven, in overtreding met de Belgische verblijfswetgeving en puurde er een vermogensvoordeel uit, door het loon en de socialezekerheidsbijdragen in het kader van die illegale tewerkstelling niet te betalen. De rechtbank baseerde haar redenering op de tewerkstellingsbelofte die de beklaagde getekend had ten voordele van de burgerlijke partij in het kader van het dossier voor de regularisatie van haar verblijf, op zijn eigen verhoor en op het ontbreken van elke poging om het sociaal dossier te regulariseren tijdens de tewerkstelling voor zijn rekening.

De burgerlijke partij vroeg een morele schadevergoeding die ze rechtvaardigde met de arbeids- en huisvestingsomstandigheden die in strijd waren met de menselijke waardigheid. De beklaagde betwistte dat. De rechtbank was van oordeel dat de morele schade *in concreto* ongerechtvaardigd was wegens: het ontbreken van moreel geweld, dwang en voorwaarden die in strijd waren met de menselijke waardigheid door de beklaagde; de afwezigheid van een verband tussen de onregelmatige betaling van het loon en de irreguliere status van de burgerlijke partij; het wederzijdse voordeel in het systeem van niet-aangegeven arbeid; het vaste uurloon van 10 euro netto wat niet wees op uitbuiting; de vriendschapsband tussen de twee partijen; het akkoord van de beklaagde om zich borg te stellen voor de huurovereenkomst van de burgerlijke partij en om de gevolgen daarvan te dragen.

De beklaagde kreeg de opschorting van de uitspraak van de veroordeling gedurende drie jaar en werd veroordeeld tot de betaling aan de burgerlijke partij van een euro voor morele schade en 4.947 euro voor materiële schade.

2.3.5. Landbouw

Economische uitbuiting van Albanese slachtoffers op een aspergeplantage

De **correctionele rechtbank van Tongeren** sprak zich in een **vonnis van 20 juli 2023**[471] gedeeltelijk bij verstek uit over een zaak rond mensenhandel waarbij de feiten plaatsvonden op een Limburgse aspergeplantage in 2018. Meerdere Albanese arbeiders werden uitgebuit. Vier beklaagden werden onder meer vervolgd voor mensenhandel en mensenmokkel: twee Belgische vennootschappen (de eerste en de tweede beklaagde), een Nederlandse vrouw (de derde beklaagde) en een Belgische man (de vierde beklaagde). De werkelijke werkgever, een Belgische man die de partner was van de derde beklaagde, overleed tijdens het onderzoek en werd derhalve niet vervolgd.

De werkkrachten werden naar België gehaald en verbleven hier illegaal. Zij werden in hun land geronseld en naar deze contreien overgebracht door de vierde beklaagde. Ze klopten bijzonder veel uren voor een heel laag loon, waarvan zij bovendien een deel moesten afstaan voor de huur. Ze woonden in erbarmelijke omstandigheden en hadden soms honger omdat ze afhingen van hun werkgever voor de uitbetaling van het loon.

De partner van de overleden werkgever werd vrijgesproken, omdat het onvoldoende was aangetoond dat zij bij de activiteiten betrokken was en weet had van de uitbuiting.

De rechtbank oordeelde dat de feiten bewezen waren ten aanzien van de andere beklaagden. Ze stelde dat de vierde beklaagde wel degelijk op de hoogte was van de misdrijven en het opzet had om eraan mee te werken. Het feit dat hijzelf geen direct of indirect vermogensvoordeel realiseerde was volgens de rechtbank van geen belang.

Ook de twee vennootschappen werden bij verstek veroordeeld tot hoge geldboetes van 672.000 euro. De rechtbank beval daarnaast de definitieve en volledige sluiting van de vennootschappen. Het pand waar de feiten plaatsvonden werd verbeurdverklaard.

De vierde beklaagde werd bij verstek veroordeeld tot een gevangenisstraf van drie jaar en tot een geldboete van 448.000 euro.

471 Corr. Limburg, afdeling Tongeren, 20 juli 2023, k. 12K (definitief en bij verstek).

2.3.6. Huishoudhulp

Huishoudhulp bij diplomaten

De **Nederlandstalige correctionele rechtbank van Brussel** boog zich opnieuw over een zaak rond huishoudhulp, die al aan bod kwam in een eerder jaarverslag, in een **verzetsvonnis van 22 juni 2023**.[472]

De beklaagden waren diplomaten uit Koeweit. Ze werden vervolgd voor mensenhandel met het oog op economische uitbuiting, het niet-uitbetalen van lonen en andere inbreuken op het sociaal strafrecht. In eerste aanleg oordeelde de rechtbank dat de feiten inzake mensenhandel bewezen waren en ze veroordeelde het koppel bij verstek.[473] De beklaagden waren intussen teruggekeerd naar Koeweit en tekenden verzet aan.

Het slachtoffer, een vluchteling uit Ethiopië, was in handen gevallen van mensenhandelaren en was zo in Koeweit bij de beklaagden terechtgekomen. In 2012 begon ze als huishoudhulp. In 2017 werd zij samen met het gezin naar België overgebracht.

Het slachtoffer moest zeven dagen op zeven werken en de klok rond klaarstaan voor het gezin. Ze had geen contact met de buitenwereld, geen eigen leven en amper persoonlijke bezittingen. Zij verdiende nauwelijks geld. Ze moest eten wat er overbleef als het gezin gegeten had. Als de familieleden boos waren, scholden zij haar uit. Ze mocht het huis niet verlaten. Als het gezin er niet was, werd het huis afgesloten. Het koppel hield haar paspoort bij. Ze kon pas ontsnappen toen het koppel 's nachts de sleutels op de deur had laten zitten. Zij vluchtte en werd nadien opgevangen door PAG-ASA.

De rechtbank oordeelde op basis van deze feiten dat de mensenhandel met verzwarende omstandigheden bewezen was. Het slachtoffer was volledig afhankelijk van de beklaagden waardoor ze *de facto* in gevangenschap leefde. De beklaagden hadden het slachtoffer met een toeristenvisum laten overkomen, terwijl er in een specifieke procedure met bepaalde voorwaarden voorzien is voor diplomatiek huishoudpersoneel. Het is ongeloofwaardig dat het diplomatenkoppel daarvan niet op de hoogte was.

Het slachtoffer en PAG-ASA hebben zich burgerlijke partij gesteld. Het slachtoffer kreeg een materiële (33.327,44 euro, zijnde de achterstallige lonen) en een morele (5.000 euro) schadevergoeding toegekend. De vordering tot schadevergoeding van PAG-ASA werd ongegrond verklaard.[474]

2.3.7. Voetbal

In een **vonnis van 30 juni 2023** heeft de **Franstalige correctionele rechtbank van Brussel**[475] een Ivoriaanse beklaagde veroordeeld voor mensenhandel ten aanzien van een Ivoriaanse jongeman, die zich burgerlijke partij heeft gesteld, en voor misbruik van vertrouwen, uitoefening van het beroep van spelersmakelaar voor voetballers zonder erkenning[476] en het witwassen van geld. Een tweede Belgische persoon is eveneens betrokken voor die laatste tenlastelegging. Ook een Belgische stichting van openbaar nut met als statutair hoofddoel de bestrijding van mensenhandel heeft zich burgerlijke partij gesteld. De feiten werden gepleegd in Brussel en in Zweden, tussen 2016 en 2019.

In 2013 is het slachtoffer naar België gekomen met een visum kort verblijf via een Belgische spelersmakelaar met een voetbalacademie in Ivoorkust voor een test bij een Brusselse club. Omdat de test niet goed was en zijn visum afliep, moest hij terugkeren naar Ivoorkust. In 2014 heeft de afgevaardigd bestuurder van de stichting die mensenhandel bestrijdt, die zich burgerlijke partij heeft gesteld, de jongeman ontmoet in Ivoorkust en beslist om hem in het kader van een studentenstatuut naar België terug te laten keren. Dankzij de hulp van de afgevaardigd bestuurder en haar contacten, met name de Belgische spelersmakelaar, kon hij achtereenvolgens trainen bij twee andere Brusselse clubs en een club in Charleroi. Omdat die clubs hem niet langer konden houden, stelde de makelaar een club in Zweden voor, via een Ivoriaanse gelegenheidspartner, ook een beklaagde, die er regelmatig werkt en er familie heeft.

De afgevaardigd bestuurder en deze Ivoriaanse "makelaar" sloten een "verbintenisverklaring" af, waarmee die laatste zich ertoe verbond een professioneel voetbalcontract bij de Zweedse club te regelen, als tegenprestatie voor de storting van 30.000 euro door de stichting, met de verduidelijking dat die

472 Corr. Brussel Nederlandstalig, 22 juni 2023, k. 25N (beroep).

473 Corr. Brussel Nederlandstalig, 15 december 2021, k. 25N. Zie Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2022, Gebonden door schuld*, p. 88 en de website van Myria (rechtspraak).

474 De rechtbank zag vreemd genoeg niet in welke mate het centrum morele schade had geleden.

475 Corr. Brussel Franstalig, 30 juni 2023, 49e k. (definitief).

476 De beklaagde gebruikte valse hoedanigheden en was niet regelmatig geregistreerd overeenkomstig de Waalse en Brusselse wetgeving.

som gelijkstond aan twaalf maanden loon en verblijf van de burgerlijke partij (2.500 euro per maand). De jongeman kwam in september 2016 aan in Zweden en kreeg een Zweedse verblijfsvergunning na de ondertekening van een profcontract bij de Zweedse club. De jongeman kreeg evenwel een kamer in een gedeelde woning voor een huurbedrag van 500 euro en kreeg de eerste weken maar een deel van zijn loon en vervolgens niets meer, noch van de beklaagde, noch van de club. Het geld werd grotendeels verdeeld onder de familieleden van de beklaagde. Hij moest de gedeelde woning inruilen voor een hotel en zelf in zijn behoeften voorzien. Het slachtoffer keerde in maart 2017 uiteindelijk terug naar België, dankzij het beetje spaargeld van zijn vriendin. Na een ingebrekestelling van de stichting om de 30.000 euro terug te betalen en de ondertekening van een schuldbekentenis door de beklaagde, betaalde die laatste het bedrag in twee keer terug. Eerst via de Belgische makelaar die de beklaagde zelf geld schuldig was. Vervolgens via de tweede beklaagde, een jonge Belgische straathoekwerker met een passie voor het milieu van het profvoetbal die regelmatig diensten verleent aan sommige voetballers om hun respect en gratis tickets te bekomen. Omdat hij de eerste beklaagde als een vaderfiguur beschouwde, stemde de jongeman ermee in om de overschrijving te doen via de krantenwinkel in zijn wijk in Brussel, zodat de financiële transactie niet traceerbaar was.

Op basis van de verhoren van het slachtoffer en de chatberichten tussen de afgevaardigd bestuurder en het slachtoffer heeft de rechtbank rekening gehouden met de volgende voorwaarden die in strijd waren met de menselijke waardigheid: afwezigheid van loon, moeilijke toegang tot voeding, ontbering, afwezigheid van uitrusting en kleding die aan de weersomstandigheden waren aangepast, nood om te bedelen bij medevoetballers en de vervoersvoorwaarden. De rechtbank weerhield de verzwarende omstandigheid van misbruik van kwetsbaarheid en wees daarbij op de afwezigheid van een bankrekening, de geïsoleerde huisvesting, de verplaatsingsproblemen, de precaire verblijfssituatie, het feit dat hij de taal niet beheerste en het sociale isolement. De eerste beklaagde heeft het slachtoffer in zijn hoedanigheid van tussenpersoon vervoerd, overgebracht, gehuisvest en opgevangen, en vervolgens de controle over die laatste aan de Zweedse club overgedragen, met een uitbuitingsfinaliteit die hij niet betwist. De rechtbank wees erop dat de trainingen van het slachtoffer, los van zijn deelname aan wedstrijden, arbeid vormden die wordt verwacht van een jongeman die een carrière als profvoetballer ambieert.

Volgens de rechtbank "tonen de feiten een exclusieve focus op winstbejag, zonder respect voor een ethische werking van de markt van sporttransfers, waarvan de 'grondstof' nochtans hoofdzakelijk bestaat uit vaak kwetsbare jongeren". De eerste beklaagde werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van een jaar met uitstel en tot een geldboete van 8.000 euro, maar ook tot de betaling aan de burgerlijke partij van een materiële schadevergoeding van 12.226 euro,[477] en een morele schadevergoeding van 1.500 euro. De tweede beklaagde, die vervolgd werd voor het witwassen van geld, genoot een opschorting van de uitspraak van de veroordeling gedurende twee jaar.

2.4. Gedwongen criminaliteit: toepassing van de niet-bestraffingsclausule

Vrijspraak voor drugsfeiten op een cannabisplantage voor een Vietnamees erkend slachtoffer van mensenhandel

De **correctionele rechtbank van Hasselt** had in een **vonnis van 22 juni 2023**[478] een drugsbende met meerdere beklaagden – die de Nederlandse, de Turkse en de Vietnamese nationaliteit hadden – veroordeeld voor de teelt en de verkoop van cannabis.

Een van de beklaagden, die de Vietnamese nationaliteit had en bij verstek was veroordeeld, bleek erkend te zijn als slachtoffer van mensenhandel.[479] Hij was in begeleiding bij een gespecialiseerd centrum.

Het slachtoffer bleek niet op de hoogte te zijn van zijn vervolging en tekende verzet aan tegen het vonnis. In het **verzetsvonnis van 5 oktober 2023**[480] werd het slachtoffer alsnog vrijgesproken van de druggerelateerde feiten omwille van zijn slachtofferschap. Ook het Openbaar Ministerie had om zijn vrijspraak gevraagd.

---

477 De rechtbank heeft de vrijgave gevorderd van de som van 14.600 euro bij de Deposito- en Consignatiekas ten gunste van de burgerlijke partij en heeft de beklaagde veroordeeld tot de betaling van het verschil tussen het vrijgegeven bedrag en het totale bedrag van de materiële schadevergoeding die hij moet betalen, vermeerderd met de compenserende interesten.

478 Corr. Limburg, afdeling Hasselt, 22 juni 2023, k. 16D (verzet).

479 Uit de informatie van het opvangcentrum begrijpt Myria dat het dossier rond mensenhandel nadien werd geseponeerd.

480 Corr. Limburg, afdeling Hasselt, 5 oktober 2023, k. 16D.

De rechter baseerde zich onder meer op de verklaringen van het slachtoffer en op de omstandigheden waarin hij was aangetroffen door de politiediensten tijdens een huiszoeking. Hij meende dat er voldaan was aan de strafuitsluitende verschoningsgrond voor slachtoffers van mensenhandel in artikel 433*quinquies*, §5 van het Strafwetboek.

3. Mensensmokkel

Hieronder worden achtereenvolgens een dossier over beklaagden met uiteenlopende nationaliteiten en twee dossiers over Iraakse en Surinaamse smokkelnetwerken voorgesteld.

Het eerste dossier heeft betrekking op internationale smokkel via gehuurde bedrijfsvoertuigen, wagens en bestelwagens, in het kader van een criminele organisatie met een dertigtal beklaagden. Myria behandelt ook een beslissing in beroep in een dossier waarvan de beslissing in eerste aanleg al in het vorige jaarverslag werd besproken. Het dossier gaat over een reisbureau dat Surinaamse ingezetenen België binnensmokkelde. Het derde dossier tot slot had betrekking op het vervoer van nautisch materiaal door een Iraaks netwerk vanuit Duitsland met het oog op de clandestiene oversteek van het Kanaal.

3.1. Mensensmokkel via voertuigen in het kader van een criminele organisatie met een dertigtal beklaagden

De **correctionele rechtbank van Luik** heeft op **13 december 2023 een vonnis**[481] geveld waarmee ze talrijke beklaagden heeft veroordeeld in het kader van een criminele organisatie die achter een omvangrijke internationale mensensmokkel zat via gehuurde bedrijfsvoertuigen, wagens en bestelwagens. Het dossier heeft betrekking op mensensmokkel vanuit Turkije naar Italië of Oostenrijk, via de Balkanroute of de grensovergang tussen landen zoals Slovenië, Kroatië, Hongarije of Bosnië-Herzegovina. De criminele organisatie hield autonoom toezicht op een beperkt deel van het traject van de personen en maakte deel uit van een grotere structuur, beheerd in Turkije, die het traject van het land van herkomst naar andere Europese landen organiseerde. Een dertigtal, hoofdzakelijk Belgische, beklaagden werd vervolgd. Een tiental van hen kwam uit de regio Luik. De andere beklaagden hadden de Franse, de Congolese, de Armeense, de Iraanse, de Bulgaarse en de Turkse nationaliteit. Dertien beklaagden gaven verstek.

In deze zaak zijn er enkele honderden Afghaanse, Iraanse, Iraakse, Syrische, Turkse, Bengalese, Pakistaanse, Indische of Egyptische slachtoffers. Sommigen van hen zijn minderjarig. Ze verbleven allemaal illegaal in het land. Soms werden meerdere tientallen personen samen vervoerd. Ze zaten opeengepakt, zonder stoel, gordel of verluchting. De leider van de organisatie verklaarde dat de vervoerde personen 2.000 tot 5.000 euro moesten betalen voor de reis tussen Kroatië en Italië en veel meer voor de volledige reis vanuit hun land van herkomst.

Het onderzoek werd opgestart in oktober 2020 na arrestaties in Kroatië en Slovenië van meerdere personen uit de regio Luik die werden tegengehouden aan boord van voertuigen die in België waren ingeschreven en waarin kandidaat-migranten werden vervoerd. Dit dossier maakte het voorwerp uit van een Europees onderzoeksbevel. Naast de inzage in onderzoeken van buitenlandse autoriteiten, gebeurden er telefonieonderzoeken, bankanalyses, getuigenverhoren en huiszoekingen, en werden er beklaagden geïdentificeerd in fotoboeken. Voorts deelde Europol informatie over de controles van meerdere beklaagden aan de Kroatische grens.

De criminele organisatie stond onder leiding van een Turk en een tiental leden (onder wie de partner en de vader van de leider). Sommige beklaagden waren ook leden van dezelfde familie of ex-partners.

De criminele organisatie had een gebruikelijke *modus operandi*. De bredere structuur waarvan de organisatie deel uitmaakte bestond uit personen in de buurt van vluchtelingenkampen die de kandidaat-migranten naar de laadplaatsen voerden en het reisgeld inden. De kandidaten werden op afstand vertegenwoordigd door een "*sahibi*" (eigenaar) die hen soms in gebouwen onderbracht tot ze in voertuigen werden geladen. Hun aantal en hun locatie werden meegedeeld aan de leider van de organisatie die de informatie vervolgens aan zijn chauffeurs gaf. Vanuit België legde de organisatie de routes vast, organiseerde de reizen en koos de locaties, wierf chauffeurs aan die ze geolokaliseerde

481 Corr. Luik, 13 december 2023, kamer 19*bis* (beroep).

en begeleidde. Ze voorzag in hun behoeften en zorgde voor hun betaling. De leden gebruikten bijnamen en meerdere telefoons en simkaarten om hun identiteit te verbergen. Meerdere beklaagden konden schulden afbetalen dankzij het geld dat ze met de smokkel verdienden. De rechtbank raamde de nettowinst die de smokkel de leider opbracht op 1.654.664,31 euro.

Sommige chauffeurs vervoerden kandidaat-migranten, terwijl anderen verken- of volgwagens bestuurden.[482] Ze werden gerekruteerd op straat of op basis van mond-tot-mondreclame. Het waren onervaren personen in precaire situaties ten gevolge van hun gezondheidstoestand of hun financiële situatie.[483] De ronselaars, in het bijzonder een vrouwelijke beklaagde, schuwden de doodsbedreigingen en intimidatiepogingen niet. Na hun werving en de ontvangst van een som geld,[484] werden ze naar een Belgisch, Duits of Nederlands verhuurkantoor gebracht waar ze de huur zelf betaalden. Daarnaast kregen ze een telefoon en een simkaart om hen te geolokaliseren en stap per stap te begeleiden via WhatsApp.[485] Ze kregen de opdracht om stevig door te rijden, niet te stoppen voor hun eindbestemming en de vervoerde personen te filmen bij het lossen. Sommige chauffeurs waren onder invloed van drugs. Een van de konvooien leidde met name tot de dood van een vervoerde persoon na een ernstig ongeval dat veroorzaakt werd door de chauffeur die cocaïne en cannabis gebruikt had en aan een politiecontrole probeerde te ontsnappen. Zo'n vijftien personen raakten zwaargewond bij het ongeval. Meerdere chauffeurs werden aangehouden, opgesloten of veroordeeld door buitenlandse rechtbanken (in Kroatië, Slovenië, Oostenrijk, Hongarije, …). De chauffeurs werden betaald via organismen voor geldoverdracht zoals Western Union, BPN, Gonderal, Ria of nog via de systemen *Hawala*[486] en *Mektep*.[487]

Drie beklaagden bevonden zich in staat van wettelijke herhaling.[488] De vervolgingen van sommige beklaagden werden afzonderlijk behandeld met het oog op een forensisch psychiatrisch onderzoek op tegenspraak of om vragen op te helderen in het kader van vonnissen of procedures in het buitenland (in Slovenië en/of in Kroatië). Hoewel drie beklaagden volledig werden vrijgesproken wegens het principe *non bis in idem*, werden ze allemaal schuldig bevonden aan mensensmokkel. Sommigen onder hen gaven de feiten toe. Meerdere beklaagden werden gedeeltelijk vrijgesproken voor sommige slachtofferkonvooien. De rechtbank heeft voor meerdere beklaagden de verzwarende omstandigheden van minderjarigheid, misbruik van kwetsbaarheid, manipulaties en bedreigingen, het in gevaar brengen van iemands leven en zware nalatigheid ten aanzien van de slachtoffers, gewoonte en doden zonder het oogmerk te doden weerhouden.

Ook de tenlastelegging criminele organisatie werd voor meerdere beklaagden weerhouden. Twee beklaagden werden daarnaast veroordeeld voor poging tot afpersing en een andere beklaagde voor diefstal met geweld.

De beklaagden werden veroordeeld tot gevangenisstraffen van achttien maanden tot tien jaar, tot geldboetes van 8.000 tot 4.552.000 euro, de beide soorten straffen met of zonder (gedeeltelijk of volledig) uitstel, alsook tot een beroepsverbod van vijf jaar. De rechtbank heeft de uitspraak van de veroordeling van drie beklaagden uitgesteld. Ten aanzien van de leider werd er een verbeurdverklaring van 500.000 euro uitgesproken. De beklaagden werden veroordeeld tot de definitieve hoofdelijke betaling van 1 euro aan Myria, dat zich burgerlijke partij had gesteld.

3.2. Surinaamse smokkel door een reisbureau via verschillende verblijfsformules

Het **hof van beroep van Antwerpen** sprak zich op **16 maart 2023** uit over een dossier rond mensensmokkel

482 Om eventuele politiecontroles te melden.

483 Die personen waren verslaafd aan drugs, dakloos, gemarginaliseerd, behoeftig of hadden schulden.

484 Het geld werd gebruikt om de voertuigen te huren en hun reiskosten te dekken (brandstof, voeding, vooraf gereserveerde hotels, …). Volgens de leider van de organisatie kregen de chauffeurs tussen 5.000 en 10.000 euro, terwijl de chauffeurs van de verken- of volgwagens minder kregen.

485 De chauffeurs werden niet vooraf ingelicht over de bestemming en het traject, noch over het aantal, de identiteit en de herkomst van de vervoerde personen.

486 Een systeem van het type *hawala* kan worden beschouwd als een parallel banksysteem om geld van een land naar een ander over te schrijven zonder enig spoor van de verrichting. Het systeem is volledig anoniem.

487 *Mektep* is een Turkse term die kan worden vertaald als "kantoor". Het systeem zorgt voor de omloop van het smokkelgeld. De kantoren ontvangen de identiteit van de kandidaat-migranten en de gevraagde reissom. De kantoren bewaren die som en geven het geld vrij na afloop van de reis. De leider ontvangt het geld contant. *Mekteps* kunnen zich in verschillende soorten gebouwen in het buitenland bevinden, zoals reisagentschappen, wisselkantoren, juweliers, nachtwinkels, carwashes, … In deze zaak bevonden de kantoren zich in België, Turkije, Iran, Irak, Egypte, Afghanistan en Syrië.

488 Een voor diefstal met geweld en met wapens en voor zware diefstal en vereniging van misdadigers. Een andere voor zware diefstallen en de laatste voor inbreuk op de drugswet.

van Surinaamse onderdanen, dat in juni 2022 door de correctionele rechtbank werd behandeld en in een vorig jaarverslag aan bod kwam.[489]

In eerste aanleg werden negen beklaagden met de Surinaamse of de Nederlandse nationaliteit vervolgd. Een van hen was een vennootschap, een reisbureau. De beklaagden werden vervolgd voor mensensmokkel met verzwarende omstandigheden en voor mensenhandel met het oog op economische uitbuiting ten aanzien van één persoon. Daarnaast werden zij onder meer vervolgd voor het deel uitmaken of leiding hebben van een criminele organisatie, verkrachting, oplichting en bedreigingen.

Het dossier ging over een reisbureau met filialen in België, Nederland en Suriname dat als draaischijf fungeerde om minder- en meerderjarigen van voornamelijk Surinaamse origine te smokkelen.

Het dossier werd opgestart door de federale gerechtelijke politie (FGP) Antwerpen naar aanleiding van een aantal meldingen van de Dienst Vreemdelingenzaken en vaststellingen van de lokale politie.

De organisatie probeerde telkens een inschrijving in België te bekomen voor de gesmokkelde personen. Die konden naargelang van hun situatie of voorkeur een bepaalde formule uitkiezen (bijvoorbeeld een asielaanvraag, gezinshereniging of arbeidsmigratie). Ze zouden daarvoor tussen 10.000 euro en 20.000 euro hebben betaald. De organisatie bood ook een "*all-in*"-formule met bijstand tijdens de hele reis- en verblijfsprocedure.

De leden van de criminele organisatie hadden allemaal verschillende taken en een verschillende rol, gaande van rechtstreekse contacten en besprekingen met de slachtoffers, over het in ontvangst nemen van de gelden en het storten op de rekening van het reisbureau, het zoeken, bezichtigen en huren van geschikte panden, het samenstellen van de dossiers, inclusief communicatie en foto's, de voorbereiding op de interviews bij DVZ en het vervoer naar Brussel, het opstellen en ondertekenen van valse arbeidsovereenkomsten ter staving van de solvabiliteit tot het ter beschikking stellen van voertuigen.

De rechtbank meende dat het was aangetoond dat alle beklaagden wetens en willens deelnamen en/of bijdroegen aan smokkelactiviteiten en dat het geen sporadische contacten of een toevallige samenwerking betrof. Hun handelingen bij de begeleiding van de slachtoffers gebeurden niet uit menslievendheid, aangezien er grof geld moest worden betaald. Tot slot wees de rechtbank erop dat – zelfs indien bepaalde beklaagden zelf geen vermogensvoordeel realiseerden – de leiders alleszins geld verdienden door de deelname van de medebeklaagden aan de smokkelactiviteiten.

De beklaagden werden schuldig bevonden aan mensensmokkel. De hoofdbeklaagde werd eveneens veroordeeld voor mensenhandel met het oog op economische uitbuiting ten aanzien van een slachtoffer. De rechtbank oordeelde dat de tewerkstellingsvoorwaarden wezen op economische uitbuiting, zoals het gegeven dat zij in het zwart werkte, illegaal in het land verbleef, geen enkele sociale bescherming genoot noch een regulier loon ontving in verhouding tot de geleverde prestaties, maar alleen een minimale en variabele vergoeding kreeg. De toestemming van de betrokkene bij de uitbuiting was daarbij irrelevant. Ook de verkrachting werd door de rechtbank bewezen geacht. Een andere beklaagde werd daarnaast veroordeeld voor verkrachting van een ander slachtoffer dat ook een slachtoffer van mensensmokkel was.

De drie hoofdbeklaagden kregen gevangenisstraffen tussen vier jaar en acht jaar en geldboetes van 448.000 euro, voor een deel met uitstel. De overige beklaagden kregen gevangenisstraffen tussen twee jaar en vier jaar en geldboetes tussen 440.000 euro en 448.000 euro, voor een deel met uitstel. De vennootschap kreeg een geldboete van 1.920.000 euro. De rechtbank sprak de ontbinding van de vennootschap uit aangezien zij opzettelijk was opgericht om strafbare werkzaamheden te verrichten. De vennootschap was intussen failliet. Er werd een verbeurdverklaring van een vermogensvoordeel ten belope van 115.000 euro uitgesproken.

Het Openbaar Ministerie en vijf beklaagden tekenden beroep aan tegen deze beslissing.

Het hof van beroep bevestigde het vonnis van de correctionele rechtbank gedeeltelijk. Voor bepaalde ten laste gelegde feiten van mensensmokkel waarover te weinig gegevens bekend waren, sprak het hof de vrijspraak uit. Daarnaast beperkte het hof van beroep de incriminatieperiodes van meerdere andere vervolgde feiten, waaronder mensensmokkel. Op basis van deze

489 Antwerpen, 16 maart 2023, k. C6. Zie Corr. Antwerpen, afdeling Antwerpen, 28 juni 2022, k. AC10: Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2023, Een keten van verantwoordelijkheden*, p. 141 en de website van Myria (rechtspraak).

beoordeling verminderde het hof de gevangenisstraffen van een aantal beklaagden met een jaar en verminderde het de opgelegde boetes van alle beklaagden die beroep hadden aangetekend, met gedeeltelijk uitstel voor sommigen van hen.

3.3. Vervoer van nautisch materiaal vanuit Duitsland

Op **18 oktober 2023** stonden voor de **correctionele rechtbank van Brugge** 21 beklaagden terecht voor mensensmokkel met verzwarende omstandigheden en criminele organisatie, van wie er een verstek liet.[490] De beklaagden, die vooral de Iraakse nationaliteit hadden en in Duitsland verbleven, werden vervolgd voor hun betrokkenheid bij het vervoer van rubberboten en ander nautisch materiaal vanuit Duitsland voor illegale overtochten naar het Verenigd Koninkrijk. Myria stelde zich burgerlijke partij in deze zaak.

De zaak is gelinkt aan een ouder dossier over transport van nautisch materiaal vanuit Duitsland, waarin al drie personen werden veroordeeld voor mensensmokkel.[491] De verantwoordelijkheid van de beklaagden in dit nieuwe dossier kwam geleidelijk aan het licht dankzij doorgedreven telefonie-onderzoek en een toevallige levering van nautisch materiaal op een verkeerd adres in de Duitse stad Osnabrück. De Duitse politie slaagde er vervolgens in om opslagplaatsen van nautisch materiaal in beeld te brengen en meerdere beklaagden te arresteren. Het smokkelnetwerk werd verder in kaart gebracht op basis van verklaringen, observaties, huiszoekingen, afluistermaatregelen, intercepties, analyses van beelden van ANPR-camera's en uitlezingen van gsm's. De WhatsApp-conversaties die op bepaalde van deze gsm's werden aangetroffen toonden onder meer aan dat een van de beklaagden het geweld niet schuwde.

De activiteiten van het internationale smokkelnetwerk spreiden zich uit van Turkije over Duitsland en België tot Frankrijk. De beklaagden stonden in voor uiteenlopende taken, waaronder het aankopen van nautisch materiaal, het (ver)huren van opslagplaatsen, het laden en lossen van het materiaal, het voorbereiden en uitvoeren van de transporten, het organiseren van de oversteek van het Kanaal en het regelen van de betalingen.

De rechtbank bevestigde de kwalificatie van de feiten als mensensmokkel met verzwarende omstandigheden. Het gebrek aan een persoonlijk vermogensvoordeel dat door sommige van de beklaagden werd ingeroepen werd afgewezen als irrelevant. De rechtbank stond daarentegen nadrukkelijk stil bij de verzwarende omstandigheden die met de feiten van mensensmokkel gepaard gingen. Daarbij werd er onder meer gewezen op de grote schaal waarop de organisatie werkte en het feit dat winstbejag primeerde op de leeftijd of de hoedanigheid van de gesmokkelde persoon. Voorts wees de rechtbank erop dat de personen die deelnamen aan de smokkel van het materiaal zich ervan bewust moeten zijn geweest dat zij zo het leven van de migranten in gevaar brachten, gelet op de *modus operandi* met rubberboten en de lamentabele kwaliteit van de aangetroffen bootjes, motoren en zwemvesten. Het was immers algemeen bekend dat mensen in deze omstandigheden het leven hadden gelaten en verdronken waren in de Noordzee. De rechtbank besloot dat de smokkel van nautisch materiaal louter met het oog op groot geldgewin gepleegd werd ten koste van heel kwetsbare personen.

Een van de beklaagden werd vrijgesproken omdat de feiten in zijn geval niet bewezen waren. Een andere beklaagde werd al in Frankrijk veroordeeld voor gelijkaardige feiten, maar kwam niet in aanmerking voor de toepassing van het beginsel *non bis in idem*, aangezien hij ook voor en na de feiten waarvoor hij al eerder in Frankrijk veroordeeld werd binnen het smokkelnetwerk actief bleef.

Alle beklaagden – op een persoon na – werden veroordeeld tot gevangenisstraffen die varieerden van elf jaar tot dertig maanden en tot geldboetes van 80.000 tot 8.000 euro (inclusief opdeciemen), soms (gedeeltelijk) met uitstel. Ten aanzien van zes beklaagden sprak de rechtbank de bijzondere verbeurdverklaring uit van vermogensvoordelen die rechtstreeks uit het misdrijf werden verkregen, waaronder een bedrag van 157.000 pond.

Aan Myria werd een schadevergoeding van 5.000 euro toegekend.

490 Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 18 oktober 2023, k. B.17 (beroep).

491 Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 22 juni 2022, k. B.17 (beroep): Zie Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2023, Een keten van verantwoordelijkheden*, p. 139 en de website van Myria (rechtspraak).

4. Erkenning als vluchteling voor slachtoffers van mensenhandel

De **Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (RvV)** heeft een vrouw met de Ivoriaanse nationaliteit van de Abron-etnie erkend als vluchteling in een **arrest van 15 juni 2023**.[492] De vrouw had verklaard in Ivoorkust te zijn geworven door een smokkelnetwerk om in Europa te werken. Zodra zij in België aangekomen was, moest ze de reiskosten terugbetalen die het netwerk had voorgeschoten en was ze slachtoffer geworden van mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting. Zij had verklaard dat ze was ontsnapt toen zij de eerste keer moest tippelen. Ze had ernstige psychologische problemen ten gevolge van de traumatiserende ervaringen. Het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen (CGVS) had haar asielaanvraag oorspronkelijk afgewezen met het argument dat haar verhaal weinig geloofwaardig was en er geen gegronde vrees was voor vervolging of een reëel risico op een ernstige schending bij terugkeer naar het land van herkomst. Naar aanleiding van haar beroep tegen die weigering heeft de RvV haar erkend als vluchteling omdat ze tot de sociale groep van vrouwen behoort. De RvV was van oordeel dat de vervolgingen die ze in haar herkomstland had ondergaan, diverse vormen van geweld gemotiveerd door haar gender,[493] rechtstreeks overvloeiden in de feiten van mensenhandel waarvan zij het slachtoffer werd in Europa. De RvV baseerde zich daarbij op de vaststelling dat de feiten van mensenhandel hun oorsprong vonden in Ivoorkust en gebaseerd waren op haar gender, net als het andere geweld dat ze in het land van herkomst had ondergaan. Zij vormden bijgevolg een ernstige aanwijzing voor het risico om nieuwe gendergerelateerde vervolgingen te ondergaan bij terugkeer naar het land.

In een andere **beslissing, genomen op 8 september 2023**[494], heeft de RvV een jonge vrouw met de Guinese nationaliteit van de Soussou-etnie als vluchteling erkend. Het CGVS had twee verzoeken om internationale bescherming afgewezen. Naar aanleiding van de beslissing van het parket om geen gevolg te geven aan een klacht voor feiten van mensenhandel,[495] had de persoon een derde verzoek om internationale bescherming ingediend. De persoon kreeg een specifieke opvolging in België in het kader van de wetgeving inzake mensenhandel. Uit meerdere medische documenten bleek dat het seksuele geweld, het psychologische geweld en het fysieke geweld dat de persoon in België had ondergaan de symptomen hadden aangewakkerd van het ernstige seksuele geweld door haar neef in Guinee toen ze negen jaar was. Zij meldde dat ze bang was voor vervolgingen door de familie van die neef en door Guineeërs met wie ze in opvangcentra in België had geleefd. De RvV was van oordeel dat de uitleg van de persoon over haar traject als slachtoffer van mensenhandel geloofwaardig was en heeft haar erkend als vluchteling omdat ze tot de sociale groep van vrouwen behoort.

In **twee beslissingen** tot slot heeft de RvV daders die betrokken waren bij feiten van mensenhandel of mensensmokkel uitgesloten van de vluchtelingenstatus en subsidiaire bescherming.[496]

---

492 RvV, 15 juni 2023, arrest nr. 290 331.

493 Het slachtoffer had met name verklaard te zijn behandeld als een onwettig kind; te zijn toevertrouwd aan de echtgenoot van haar nicht na het overlijden van haar vader; het slachtoffer te zijn geweest van seksueel misbruik en uitbuiting als huispersoneel door hem; zwanger geworden te zijn van hem als adolescent en verworpen te zijn geweest door haar familie wegens de geboorte buiten het huwelijk; haar kind te hebben verloren door ziekte; het gedwongen huwelijk te hebben geweigerd met een andere man die haar oom voorstelde en, naar aanleiding daarvan, geweld te hebben ondergaan waardoor ze gedeeltelijk blind geworden is; te zijn belaagd door een gewezen partner.

494 RvV, 8 september 2023, arrest nr. 293 981.

495 Gelet op de moeilijkheid om de daders te identificeren aangezien de feiten van zo lang terug dateren.

496 In een beslissing ging het over een persoon met de Afghaanse nationaliteit naar aanleiding van een veroordeling in Hongarije voor feiten van mensensmokkel (RvV, 14 april 2023, arrest nr. 287 566). In een andere beslissing ging het over een persoon met de Nigeriaanse nationaliteit naar aanleiding van een veroordeling in Nederland voor feiten van mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting (RvV, 20 maart 2023, arrest nr. 286 311).